

Дијадема старца
Сећања на грузијског подвижника
оца Гаврила

Москва,
Издавачка кућа
"Света Гора"
2005

Превод с грузијског: Кетеван Сурмава, 2003.
Цртежи: Тајјана Курочкина, 2004.

Ова књига је посвећена архимандриту Гаврилу (Ургебадзеу), који се у наше време подвизавао тешким подвигом јуродства.

Отац Гаврило се одликовао задивљујућим начином живота, чудним поступцима, и што је главно, нарочитом Христовом љубављу према свима.

Све је већи број људи, који су у Мцхети посетили његов гроб, на којем се догађају и чуда, која потврђују његово блаженство.

Ова књига је намењена руском православном читаоцу.
Божји благослов. Амин.

архиепископ Боржомски и Бакуриански
Серафим (Цоцуа)

Вероватно се многи сећају јуродивог монаха, босоног, у поцепаној одећи, с камилавком, с бакарном дијадемом на глави, на улицама Тбилисија...

*...ако имате вјере колико зрно
горушично, рећи ћете гори овој: прећи
одавде тамо, и прећи ће, и ништа вам
неће бити немогуће.*

Мт. 17, 20

Предговор преводиоца

Господ је руској земљи штедро даровао богоносне старце и старице. Међутим, православним Русима ће бити занимљиво и душекорисно да се упознају с још једним старцем – архимандритом Гаврилом (Ургебадзеом). Он је живео и подвизавао се у славу Христа у Грузији, у којој га људи називају "великом љубављу XX века".

Старац Гаврило се подвизавао великим подвигом – узео је на себе тежак крст јуродства, био је проповедник Речи Божије и стално је водио борбу с лукавим у време кад је у умовима владао метеж. Стекао је велико духовно искуство и смерно га је делио с другима. Старац је с великом љубављу помагао свима онима који су стремили ка Богу. Вероватно се многи сећају јуродивог монаха, босоног, у поцепаној одећи, с камилавком, с бакарном дијадемом на глави, на улицама Тбилисија...

Књига, у којој су прикупљена сећања његових савременика – монаха и мирјана, као и његове поуке, носи назив: "Дијадема старца".

Шта је дијадема старца?

Дијадема старца јесу људске душе које је с љубављу упућивао на истинити пут ка Богу. Ово руковођење се наставља и данас кроз његове поуке, молитвено општење с њим, посећивање његовог гроба. И старчева дијадема из године у годину постаје све богатија.

За духоносне старце у њиховом молитвеном делању не постоје државне границе, они се подвизавају ради свих православних хришћана схватајући да је Православље – јединствен простор.

Безгранична љубав према Богу и ближњем подстицала је архимандрита Гаврила да се читавог живота пење ка Господу уском стазом, јер "ниједан ко је метнуо руку своју на плуг па се обазире назад, није приправан за Царство Божије".¹

Не само међу мирјанима, већ ни међу свештенослужитељима није тако често могуће срести човека који добро твори тајно од људи, који воли да се пред другима понижава подвигом јуродивости.

Дубока вера је оца Гаврила учинила заједничарем Благодати Светог Духа: биле су му откривене многе тајне људских срца. Прибегавајући Мајци Божијој у топлој молитви, могао је неприметно да излечи, да на диван начин спаси човека из невоље.

Архимандрит Гаврило је бескрајно волео Господа и Господ га је још за живота овенчао ретким даровима.

Врло је тешко подробно испричати о животу оца Гаврила, који обилује догађајима. Овде наводимо неколико епизода које се заснивају на архивским материјалима, као и сећања на старца његове духовне деце, свештеника и монахиња Самтавријског женског манастира свете равноапостолне Нине,² које и дан-данас жале због тога што нису на прави начин умеле да препознају оца Гаврила, а имале су срећну могућност да блиско опште с њим за живота.

Отац Гаврило је поседовао бесконачну љубав према Богу, која је била неодвојива од љубави према ближњем. Јуродиви старац је сејао много добра желећи да угоди Богу, али се трудио да то сакрије од људи и намерно је својим понашањем збуњивао многе, понижавајући се пред њима. Не обраћајући пажњу на мишљење људи, кријући своју мудрост и избегавајући похвале, старац се трудио да постигне само главни циљ – да приведе ближњег Богу.

Предговор

Отац Гаврило, у свету Ургебадзе Годердзи Васиљевич, рођен је 26. августа 1929. године у Тбилисију, у Тетрицкаројској улици број 11, недалеко од цркве свете великомученице Варваре.³ Отац му се рано упокојио и рођаци су дечака звали по очевом имену – Васико. Мајка, која је касније постала монахиња Ана, упокојила се 26. априла 2000. године у току Страсне седмице. Сахрањена је на истом месту где и њен син, старац Гаврило – у Самтавријском женском манастиру. Отац Гаврило је имао брата и две сестре. Шест година је похађао Тбилиску школу број 24. Његова сусетка, Жења Кобелашвили, се сећа:

¹ Лк. 9, 62.

² Самтавријски женски манастир се налази у граду Мцхети (древној престоници Грузије). Самтавро (груз. – Кнежевски) је дејствујући женски манастир подигнут у част празника Преображења Господњег (прва половина XI века). Саграђен је на месту мале дрвене цркве из IV века. У овом храму су сахрањени свети равноапостолни цар Мириан и света равноапостолна царица Нана. За време њихове владавине (IV век) Православље је у Грузији проглашено за државну религију. Старац Гаврило је у току последњих година живео у кули овог манастира. И сахрањен је овде, у манастирској порти. – Прим. прев.

³ Црква свете великомученице Варваре (из XIX века) у Тбилисију. У овом храму се служба често одвија на словенском језику. – Прим. прев.

"Заједно смо ишли у вртић, не сећам се да га је ико опомињао. Стално је седео у ћошку и правио цркве од шибица. То је била његова омиљена занимација. Не сећам се тачно у које дане није јео сутлијаш. Била је глад и сви су се чудили што одбија храну. Уопште је мало јео, често чак није ни дотицао храну."

Једном је у детињству чуо како се његове две комшинице свађају. Једна од њих рече другој: "Разапела си ме као Христа." Зачуђени Васико ју је упитао због чега је Христос разапет. Не знајући шта да одговоре одрасле жене послаше дете у цркву. Црквени стражар му је посаветовао да прочита књигу о Христу. Дечак је почео да штеди новац и ускоро је, уз Божију помоћ, купио књигу из које се упознао са Христовим животом.

Интересовање за духовни живот је код оца Гаврила још у детињству преовлађивало у односу на све остало. Волео је да се осамљује; сам је у дворишту куће направио себи келију, тако малу да је у њој могао да борави само један човек. Ускоро је прешао ту да живи. Мајка га је жалила и једном му је, кад га није било у келији, однела јастук. Кад се Васико вратио и кад је видео јастук, исекао га је секиром, а мајци је строго рекао: "Зашто си ми донела јастук? Наш Господ Исус Христос је био толико сиромашан да није имао места где главу да приклони. Узми јастук и ништа немој да ми доносиш без моје дозволе."

Отац Гаврило је већ с дванаест година добро познавао Јеванђеље. У овом узрасту је први пут дошао у Самтавријски манастир. Монахиње су га нахраниле, али му нису дозволиле да ту коначи. Ипак, није отишао кући, већ је остао на капији и целе ноћи се усрдно молио, преклињући Мајку Божију да га остави у манастиру. Очигледно да је Пресвета Богородица услишила његову молитву: отац Гаврило је последње године свог живота провео у Самтавријском манастиру. Живео је и проповедао у манастирској кули – по благослову Мајке Божије, како је често сам говорио.

Отац Гаврило, који је од мајчине утробе изабран да постане сасуд Божије Благодати, није могао да замисли свој живот без цркве. Војску је служио у Батумију. Једном је ушао у цркву и помолио се за то да има више времена да одлази у храм. Одмах је добио молитвену помоћ: следећег дана му је саопштено да је одређен за курира. Чим би завршио посао, који му је био поверен, одмах је трчао у храм. Ту је проучавао старогрузијску писменост, узимао је на читање црквене књиге, које су биле сакривене у подруму. Свештеник га је тајно причешћивао у олтару. Средом и петком се претварао да га боли стомак и није јео месо. Тако је служио војску проводећи пола времена у цркви. Рођаци су после војске хтели да га ожене, чак су му довели лепу девојку. Али је он, ни не погледавши је и не рекавши јој ни речи, устао и изашао. Да би избегао објашњавање с рођацима, добровољно је отишао у психијатријску болницу, надајући се да ће сад већ сами одустати од идеје да га ожене. Лекари су се нашли у чуду: овамо нико не долази добровољно, а он је дошао. Отац Гаврило је већ почео проповеда о Господу, и тада, у годинама богоборства, људи су одмах стали да га сматрају душевним болесником. Међутим, убрзо су га пустили кући, под мајчин надзор.

У то време је сам почео да гради цркву у свом дворишту. Отац Гаврило је често говорио: "Ономе коме Црква није Мајка, Бог није Отац." Богоборачка влада је рушила цркве и манастире, убијала је свештенослужитеље. Представници власти су покушавали да увреде и градитеља нове цркве, захтевали су да сруши храм. Међутим, било је људи који су саосећали са старцем. Они су понекад чак рушили неки део цркве, коју је он саградио, али су касније тајно поново давали прилог у новцу за њену обнову.

Једном приликом је код оца Гаврила дошло неколико људи из владе. Одмах је схватио због чега су дошли и не дозволивши им да изусте ни реч, одлучно је изговорио: "Нећу да рушим храм. Ако хоћете, рушите сами." Збунили су се, отишли и више се нису појављивали.

Старац Гаврило, који је од детињства кренуо путем Божјим, 25. децембра 1954. године се обратио Кутаиско-Гаенатском епископу Гаврилу (Чачанидзеу): "Молим Вас да ме примите у своју саборну цркву као служитеља, јер је то смисао мог живота." Епископ је изашао у сусрет његовој молби и 1. јануара 1955. године га је поставио за трпезара и

дневног стражара. До тада је отац Гаврило две године служио у Сионској Успенској Цркви,⁴ о чему сведочи писмо које је написао – "Најпонижнија молба":

"Од детињства имам чврсту намеру да постанем служитељ наше Свете Мајке Цркве, због чега Вас молим да ме одредите за хонорарног (пошто сам инвалид друге категорије) ђакона Ваше саборне Цркве. Такође Вас обавештавам да сам под надзором Његове Светости две године служио као прислужитељ у олтару и стражар храма, да сам помагао за време богослужења." Ова молба је датирана 25. јануаром 1955. године. Неколико дана касније издат је декрет о рукополагању оца Гаврила у чин ђакона.

"30. јануара 1955. године декретом Католикоса-Патријарха целе Грузије Малхиседека, Ургебадзе Годердзи Васиљевич се одређује за хонорарног ђакона у Кутаиском храму светих апостола Петра и Павла, и о себи у упитнику саопштава следеће податке.

"1. Родио сам се 1929. године.

2. Похађао сам Тбилиску школу бр. 24 шест година; Јеванђеље сам изучавао у Сионској саборној цркви.

3. Нисам се женио.

4. Православне сам вероисповести, немам никакве везе с богоборцима.

5. Нисам осуђиван, нема препрека за моје рукополагање.

Молим за благослов да постанем ђакон како бих се трудио ради прослављања Бога и зарад спасење душе.

Спреман сам да служим Светој Цркви свим срцем, у складу с црквеним уставом и учењем Светих Отаца. Обавезујем се:

Да свако богослужење служим по Канонима Цркве.

Да не изостајем недељом и о празницима.

Да припремљен учествујем у служењу Божанске литургије.

Да укрепљујем парохијане у православној вери, да им добрим служењем помажем да изучавају реч Божију и заповести Господње.

Да се трудим да живим онако како доликује служитељу олтара, да не саблажњавам друге својим понашањем, да будем помоћник парохијанима, удовама и сирочади.

Да се у олтару и храму владам на одговарајући начин пружајући пример другима, да их надахњујем на поштовање светиње.

Да служим честито, како доликује овом узвишеном чину, да не понижавам Цркву својим недостојним понашањем, да не саблажњавам вернике.

Записао је протојереј Николоз Берекашвили. Слуга Божји Ургебадзе Годердзи Васиљевич се исповедао код мене. Нема препреке за рукополагање у ђакона.

Кутаиси, 30. јануар 1955. године."

Истог дана је слуга Божји Годердзи рукоположен у ђакона и положио је заклетву. Ђакон Годердзи се убрзо обраћа с још једном "Најнижом молбом" Кутаиско-Геанетском епископу Гаврилу:

"Од детињства тежим ка монаштву, зато вас смерно молим да извршите мој постриг у малу схиму и да ми наденете име светог Гаврила Атонског.⁵ Послушник Вашег Преосвештенства."

Као одговор на његову молбу епископ Гаврило се обратио архимандриту Георгију:

⁴ Сионска саборна Црква у име Успења Мајке Божије (V-VII в.), налази се у Тбилисију на обали реке Куре. У овом храму се налазе светиње као што су: ексер, којим је разапињан Господ наш Исус Христос, часна глава апостола Томе, чудотворни Крст од лозе свете равноапостолне Нине, благодатни камен преподобног Давида Гаречијског, мошти светог великомученика Георгија Победоносца и друге светиње. У овом храму служи Католикос-Патријарх целе Грузије Илија II. – Прим. прев.

⁵ Преподобни Гаврило је родом био из Грузије (Иверије), отшелнички се подвизавао у Иверској обитељи. Због узвишености свог живота удостојио се да чује Глас Божји, који му је заповедио да прими чудотворну икону Мајке Божије Портатисе. – В. Атонски патерик. М., 1897., део 1, стр. 452. – Прим. ред.

"Благословите схиму, исповедите ђакона и дајте му, на његову молбу, име преподобног Гаврила Атонског."

Епископ Кутаиско-Гаенатски је 27. фебруара 1955. године у Моцаметском манастиру⁶ извршио монашки постриг Годердзија Ургебадзеа и на његову молбу, наденуо му је име Гаврило. Постриг је обављен уз учествовање архимандрита Георгија (Даданија). (1964. године је убијен у Шио-Мгвимском манастиру⁷ и сахрањен у Самтавијском манастиру.)

Неколико дана после пострига, по благослову епископа Гаврила, издат је декрет о томе да се јеромонах Гаврило одређује за другог свештеника.

То је 17. марта 1955. године у писаној форми саопштено Његовој Светости Патријарху Мелхиседеку. Изазива чуђење каснија напомена уз саопштење, које је било упућено Патријарху:

"Јеромонах Гаврило (Годердзи Ургебадзе) је у јануару 1956. године напустио монаштво и отишао у свет.

Секретар Грузијске Патријаршије П.Гагошидзе."

На изјави оца Гаврила о напуштању црквене службе епископ Гаврило додаје следећу напомену:

"Отац Гаврило је у служењу испољавао усрдност, послушање и смирење, марљивост и несебичност. Међутим, симптоми болести која се појавила – шизофреније – представљају препреку за служење литургије... С обзиром на то да се отац Гаврило поново налази у Тбилисију, при Сионској саборној Цркви, његов предмет се предаје у секретаријат Патријаршије."

29. августа 1956. године епископ Гаврило из Патријаршије добија узвратно писмо:

"Враћамо на чување у епархијску канцеларију документа бившег јеромонаха Гаврила (Гордедзија Ургебадзеа), јер су постриг и рукоположење обављени у Вашој епархији.

Секретар Грузијске Патријаршије П.Гагошидзе."

Овако је почело путовање досијеа оца Гаврила из западне Грузије у источну и назад.

Велико чуђење изазива молба оца Гаврила за напуштање свештенослужења: "Молим да ме ослободите службе...", јер даље следе изјаве супротне садржине: "Не остављајте ме на улици...", "Молим да поставите мене, јеромонаха, који је остао без службе...", "Молим за монашко служење у Светицховелију..."⁸ итд.

⁶ Моцаметски манастир (Моцамета (груз.) – манастир мученика) налази се близу града Кутаисија. Главни храм је саграђен у сећање на браћу Давида и Константина Мхеидзе, кнезова Аргветских, који су мученички пострадали од руку арапског освајача Мурвана Ибн Мухамеда у VII веку и прибројани лику светих Грузијске Цркве. Њихове мошти се налазе у истој гробници. Цар Баграт III је обновио цркву у X веку. Ово здање је још једном било реконструисано у XIX веку. – Прим. прев.

⁷ Шио-Мгвимски мушки манастир (из VI в.) налази се на 6 км од града Мцхете. Основао га је преподобни Шио (в. фус-ноту на стр. 47). Данас се у манастиру богослужења обављају редовно. Овде се налазе мошти шест хиљада преподобномученика Гаредијских. Од архитектонских грађевина се сачувала црква из 60-их година VI века с куполом, трпезарија из епохе зрелог средњовековља и велика црква из XII века, која је обновљена у XVII веку. – Прим. прев.

⁸ Светицховели (груз. – Животворни Стуб) је саборна црква у граду Мцхети (XI век). Храм је саграђен у име 12 апостола. Храмовна слава је Празник у част Светицховлоба (груз. – Риза Господња) и Светицховелија (груз. – Животворног Стуба). По предању Грузијске Православне Цркве, Риза Господња је одећа Спаситеља из једног дела (в. Јн. 19, 23) која је у древну престоницу Гризије у град Мцхету доспела на следећи начин.

Елиоз, рабин мцхетске заједнице Јевреја је добивши обавештење од јерусалимског првосвештеника Ане о предстојећем погубљењу Христа похитао у Јерусалим у пратњи Лонгина Карснитског. Они су били сведоци Страдања Господњих и бацања жреба за Његову одећу (Јн. 19, 23-24; Пс. 21, 19). Док је Пречисто Тело Господа Исуса Христа било прикуцано за Крст, Елиозова мајка, која се налазила у Мцхети, уздрхтала је од великог страха. Обавестивши своју кћи Сидонију о крсним мукама Спаситеља, Који је без кривице осуђен на смрт, Елиозова мајка се упокојила. Елиоз је Ризу Господњу купио од војника који ју је добио по жребу, и однео у Мцхету. Сидонија је сусревши са сузама свог брата Елиоза, обавестила о мајчиној смрти и о њеним предсмртним речима. Елиоз је потврдио мајчине речи и показао сестри Ризу Господњу. Узевши

Католикос-Патријарх целе Грузије Мелхиседек, 2. октобра 1956. године Кутаиско-Гаенатском епископу Гаврилу шаље писмо следеће садржине:

"Ваше Преосвеиштенство, благословите..."

Ви, разуме се, знате Годердзија Ургебадзеа, који је донео ово писмо. Забранили сте му да свештеностује. Молим Вас да поништите ову забрану: мислим да није заслужио да заувек остане под забраном. Молим да обавезно поништите забрану.

С љубављу, Католикос-Патријарх Мелхиседек.

Молим Вас да пошаљете документ којим се потврђује поништавање забране."

Патријарх у овом писму три пута подвлачи своју молбу за поништавање забране, што неоспорно сведочи о његовом благонаклоном, топлом односу према оцу Гаврилу.

И епископ Гаврило је био наклоњен монаху, што се лепо види из његовог узвратног писма:

"Најсветији и Најблаженији Владико, нека се испуни добра и очинска жеља Ваше Светости. Нека од данашњег дана приступи свештенослужењу. Митрополит Гаврило."

Педесете и шездесете године представљају време владавине противника Православља. Тих година су затварање и рушење цркава и прогони свештенослужитеља постали уобичајена појава.

Сећа се сестра оца Гаврила Џулијета:

"Једном је брат дошао кући, клекао је на колена испред цркве коју је сам саградио и почео је да плаче: "Господе, како могу да рушим цркву која је подигнута у Твоју славу!"

На ово време се односе и сећања монахиње Нино (Пеикришвили):

"Дошла сам у храм код оца Гаврила. Клекао је испред иконе Спаситеља и плакао. Старац се неочекивано окренуо према мени и рекао: "Знај да ће онај ко руши бити сурово кажњен."

У време атеизма и богоборства у Грузији су били страшни прогони Цркве. Ево шта о овом страшном времену казује један од монаха Бетанијског манастира⁹:

"У манастир су дошли људи у војничкој униформи и наредили нам да идемо у Мцхету. Одмах смо схватили шта то значи. Одвевши нас недалеко од манастира почели су да нам пуцају у леђа. Помисливши да смо сви мртви војници су престали да троше метке. Тако нас је Господ спасио – остали смо у животу. После неколико дана су у нашу цркву опет дошли неки људи. Псовали су, викали су на нас. Трудећи се да посебно увреде и

Ризу праведна Сидонија ју је целивала, привила уз своје груди и одмах испустила душу. Нико није могао да раздвоји Сидонијине руке и узме Ризу. Праведну Сидонију (1./14. октобар) је брат Елиоз тајно сахранио у царској башти Мцхете.

Грузијски цар Мириан (265-342.), којег је света равноапостолна Нина обратила Христу одлучио је да на месту где почива Риза Господња, сагради хришћански храм. Међутим, храм се више пута рушио пре него што су градитељи стизали да у здање цркве ставе последњи камен. Тада се неко досетио да претестерише огроман кедар, који је израстао изнад Сидонијиног гроба. Његов стуб су хтели да искористе као носећи стуб главне куполе будућег храма. Дрво је претестерисано, али нису могли да га подигну. Целе ноћи се света Нина молила за Божанску помоћ и била су јој дата виђења у којима су се откривале историјске судбине Грузије.

У освит је Анђео Господњи пришао Стубу и подигао га је у ваздух. Стуб, обасјан дивном светлошћу, подизао се и спуштао у ваздуху, док се није зауставио изнад свог темеља. Из пања кедрa текло је миомирисно миро. Анђео Господњи је показао место на којем је у земљи скривена Риза Господња. Овај догађај, чији су сведоци били многи становници Мцхете, приказује се на икони "Прослављење Грузијске Цркве". Касније је на месту првог дрвеног храма подигнута величанствена камена црква Светицховели. Животворни Стуб поред којег су се догађала многа исцелења, данас има камени четвороугаони покров и овенчан је лаком настрешницом која дотиче свод цркве. Стуб се налази у храму Светицховели поред макете храма Гроба Господњег у Јерусалиму.

Грузијска Црква је у част Ризе Господње и Животворног Стуба установила празник 1./14. октобра. – Прим. прев.

⁹ Бетанија (тј. Витанија) је дејствујући мушки манастир (XII-XIII в.), у част Рођења Мајке Божије. Обитељ се налази у шумљеном кланцу реке Вере на 20 км од Тбилисија. У Бетанијском манастиру се подвизавао духовник старца Гаврила схиархимандрит Георгије (Мхеидзе) (1887-1961.г.) Схиархимандрит Георгије је 2003. године прибројан збору светих на Помесном Сабору Грузијске Православне Цркве. – Прим. прев.

понизе монахе изругивачки су нас шишали. Међутим, у овим искушењима нас је укрепљивало и подржавало саосећање и поштовање простог народа, који без обзира на разуданост атеизма, никад није губио љубав према Богу."

Ових година су и оца Гаврила задесила многа искушења и прогони у тамницу. Он је 1. маја 1965. године спалио Лењинов портрет од дванаест метара, који је висио на згради Врховног Совјета у Тбилисију, и ухапшен је од стране истражног одељења КГБ-а по члану 71, део I "због антисовјетске пропаганде". Исте ове године, 12. маја, заточен је у изолатор бр. 1. Нажалост, његов досије је уништен 20. октобра 1978. године. Документ-потврду издало је специјално одељење Петог затвора 14. маја 2001. године.

Отац Гаврило је у истрази рекао: "То сам учинио зато што се човек не сме боготворити. Тамо, на месту Лењиновог портрета треба да виси Христово Распеће. Зашто пишете: "Слава Лењину", кад човеку није потребна слава? Треба писати: "Слава Господу Исусу Христу.""

После ових речи је по одлуци Врховног Суда од 3. августа 1965. године премештен у психијатријску болницу на експертизу, где се налазио до 12. октобра исте те године.

Наводимо извод из његове историје болести:

"Дијагноза: психопатска личност са склоношћу настанка шизофрених стања. Разговара сам са собом, нешто тихо шапуће. Верује у Бога, у Анђеле. Стално понавља речи: "Све је од Бога." Не општи с околином. Кад му се неко обрати, он говори о Богу, о Анђелима, о иконама..."

Управо ова "дијагноза" је спасила оца Гаврила од стрељања. Господ је сачувао Свог изабраника да не би оставио грузијски народ без поуке.

Отац Гаврило је неустрашиво исповедао Православље. Из сећања Гије Гобачишвилија: "Били смо комшије оца Гаврила. Често је разговарао с дечацима, поклањао је крстиће, водио их је око храма свете великомученице Варваре. Једном ме је погледао у очи и рекао: "Увек имај на уму – Бог постоји!" Изрекавши ове речи отац Гаврило је пао и ударајући главом о земљу почео је да маше рукама. Понашао се као луд човек, али није било тако.

Старац је нашој породици поклатио икону Исуса Христа у кивоту. То је била чудотворна икона: уочи било какве невоље кивот се отварао сам по себи – тако нас је Господ упозоравао на несрећу. Клечећи на коленима често се молимо испред ове иконе благодарећи Господу и оцу Гаврилу, који је ову икону поклатио нашој породици."

Као истински поборник Православља отац Гаврило је од безбожника трпео многе грдње, али без обзира на то никад није осуђивао чак ни оне који су га страшно истукли након што је спалио Лењинов портрет.

Ево шта у својим успоменама пише настојатељица Самтавријског манастира игуманија Кетеван (Копалиани):

"Отац Гаврило нам је категорички забрањивао да било кога осуђујемо и говорио је следеће:

"Ако видиш убицу, или блудницу, или пијанца, који се ваља по земљи, никог немој да осуђујеш, зато што је Бог попустио његов поводац, а твој поводац држи у рукама. Ако попусти и твој, наћи ћеш се у горем положају: можеш да паднеш у грех због којег осуђујеш другог и да погинеш.""

Монах Симеон (Абрамишвили) о старцу Гаврилу говори следеће: "Архимандрит Гаврило је сви монаси заједно."

Старац је крио своје духовне дарове, али су људи налазећи се у његовој околини ипак осећали у њему благодат коју му је Бог даровао, премда га нису сви схватили и прихватили.

Деведесетих година се за духовни живот старца заинтересовала московска списатељица Валерија Алфејева. Срела се с оцем Гаврилом, прикупила је материјал о његовом животу и издала књигу "Звани, верујући, избрани" у којој је велики део посвећен животопису и подвизима оца Гаврила.

1991. године су у Грузију долазили чланови америчког братства преподобног Германа Аљаског како би се срели с оцем Гаврилом. Један од представника овог братства, јеромонах Герасим, пише:

"Архимандрит Гаврило је подвижник савремене Грузије, њен духовни наставник. Прогањан Христа ради, поднео је тешка мучења, али је остао жив и наставља да сведочи о Господу... и да подржава многострадалну Грузијску Цркву у тешким годинама."

Отац Гаврило је с великим свештеним страхом обављао улогу хришћанског наставника, обасјавајући као неугасивом свећом своје ближње љубављу о којој говори апостол Павле: "Љубав дуго трпи, благотворна је... не горди се, не чини што не пристоји, не тражи своје... не мисли о злу..." (1 Кор. 13, 4 и 5). Цео живот старца Гаврила био је испуњен овом љубављу.

Последњи дан његовог земаљског живота био је 2. новембар 1995. године. Била је среда. Од ујутру су се у старчевој келији окупили његови блиски рођаци и монахиње Самтавријског манастира. Отац Сава (Кучава) – духовник манастира (он је последње четири године причешћивао оца Гаврила), је одслужио молебан.

Сећа се настојатељ Шио-Мгвимског манастира архимандрит Михаил (Габричидзе):

"Били смо у Патријаршији кад смо сазнали да се отац Гаврило лоше осећа. Католикос-Патријарх Илија II је благословио владика Данила, митрополита Цхум-Абхаске епархије да оде код оца Гаврила како би прочитао Канон кад се душа с телом растаје и одмах смо кренули у Мцхету. Успут су нам се покварила кола, много смо се секирали да ћемо закаснити и ја упитах владика: "Није ваљда да га нећемо затећи у животу?" А он одговори да Господ неће узети душу Свог угодника док код њега не дође архијереј. И заиста, кад смо дошли, старац је још био жив. Чим је владика завршио с читањем Канона кад се душа с телом растаје отац Гаврило је предао душу Богу."

Владика Данило и лекар Зураб Варазашвили су обукли старца и пренели његово тело у храм Преображења.

Монахиње Самтавријског манастира су волеле оца Гаврила и тешко су им пали болест и смрт старца. Међутим, на дан старчевог упокојења све су биле у необично радосном расположењу, и свима је било јасно да је то помоћ и утеха оца Гаврила.

Следећег дана је допутовао Католикос-Патријарх целе Грузије Илија II и одслужио молебан. По сопственом завештању отац Гаврило је умотан у асуру и опрезно спуштен у гроб. Међутим, нико се није одлучивао да сипа земљу. Решено је следеће: да се просејена земља уредно сипа по ивицама гроба и земља је постепено покрила покојника, као да је сама примила Божијег угодника.

Господ је после смрти оцу Гаврилу даровао дар исцелења страдалника и болесника. Многи људи се долазећи на његов гроб помазују уљем из кандила, које је увек упаљено, и добијају исцелење. Старчев гроб се налази на светом месту на којем се света Нина подвизавала четрнаест година. Жбун купине поред отиска стопе равноапостолне просветитељке Грузије, био је омиљено место оца Гаврила за живота. Сад је то место његовог упокојења.

Ходочасници на старчев гроб не долазе само из Грузије, већ из свих крајева, и добијају од њега помоћ и утеху. У знак љубави према њему певају црквене песме на грузијском језику.

Сећања на старца Гаврила

Митрополит Данило (Датуашвили):

С оцем Гаврилом сам се зближио док сам служио у Самтавријском манастиру. Отац Гаврило је био истински подвижник, поседовао је дивне духовне дарове, велику љубав. Не поштује га само грузијски народ, већ и цео православни свет.

Митрополит Сергије (Чекуришвили):

Чуда која се дешавају после смрти старца Гаврила још више нас уверавају у то да је он свет човек.

Архиепископ Серафим (Цоцуа):

После првог сусрета с оцем Гаврилом схватио сам да је то необичан човек. Бог је овом подвижнику дао дар одгонетања тајне људских срдаца. Његове речи, осмех или сузе били су прожети љубављу Божјом. Сећам се како се старац обрадовао мом искреном одговору на једно невешто питање, рекао је да воли просте монахе.

Несумњиво је да је био истински подвижник. У свакој његовој речи, погледу, поступцима, како ми се чинило, у префињеним, уметничким, покретима руку осећао сам његову изабраност. Само је изабраник Божји могао тако да воли Бога, да тако воли људе. Од десеторо јуродивих можда је деветоро у прелести, и само је један од Бога. Овај један је и био старац Гаврило. Отац Гаврило се одликовао огромном љубављу, љубављу према Богу, према Грузији, према свим људима.

Благодарим Богу због тога што ме је удостојио монашког пострига у старчевој мантији. Кад су ме припремали за постриг отац Гаврило је сазнавши да немам мантију донео из келије своју и поклонио ми је.

Многи људи су поштовали оца Гаврила. Поштовао га је и велики подвижник, схиархимандрит Виталије (Андрјушенко), који је тих година такође живео у Тбилисију и подвизавао се у јуродству. Једном је боравио у гостима код оца Гаврила. Старци су дуго разговарали, а после беседе су разменили своје крстиће.

Да је отац Гаврило дуже био међу нама, чешће бих му се обраћао и сматрао бих драгоценијима његове поуке.

Блажени оче Гаврило, моли Бога за нас.

Архимандрит Јефрем:

Монах Гаврило је испуњавао посебну мисију; он је био велики молитвеник и наставник свог народа.

Архимандрит Торнике (Мосешвили), настојатељ Моцаметског манастира:

Отац Гаврило је био изванредна личност. Имао је необично смирење и страх Божји. Боравећи у далекој Америци, у православном манастиру у Сан-Франциску, осетио сам велику радост, прочитавши у једном од црквених часописа чланак о оцу Гаврилу. У њему је било написано: "У Грузији чак ни не знају какав диван старац живи у њиховом манастиру."

Зар треба да прођу векови да бисмо и ми признали духоносност нашег старца?

Архимандрит Михаил (Габричидзе), настојатељ Шио-Мгвимског манастира:

Пошто сам тек био примио монашки постриг врло сам желео да добијем духовне поуке од тако искусног монаха као што је отац Гаврило. Лоше се осећао и лежао је у својој келији. Старац није био јуродив, давао је озбиљне савете и поуке о монашком животу. "Љубав је изнад свих канона и устава," рекао је старац. Затим је позвао монахиње и заповедио је да се постави сто за трпезу. Замолио је да се донесе "професор" (тако је звао црно вино). Дао ми је чашу вина и благословио је да "испијем до дна" (то је рекао на

руском). Испунио сам благослов. Више ме није нудио. Кад су сестре изашле рекао је: "Мисле да ми је лоше, а ја сам у ствари срећан – што је јача бол, тим сам ближе Господу." Пођутавши мало додао је тужно: "Како је мала моја вера – попио сам лек против болова у желуцу. Зар лек може да помогне ако Сам Свемогући Бог допушта да будем овако испитан?" За време наше беседе неко је закуцао на врата с молитвом. Отац Гаврило је благословио и ушле су две жене. Оне рекоше да су чувши за његову болест дошле да га посете и да су му донеле пирожке. Отац Гаврило поче да се прави јуродив: "Ко вам је рекао да сам болестан? Само сам прилегао да исправим леђа." Једна од жена замоли старца да јој да руку. Отац Гаврило ме погледа и осмехнувши се тужно, рече: "Шта ће јој моја рука?!" Она узме његову руку и поче да баје. Отац Гаврило поче да виче: "Одмах да си ми пустила руку, шта, не знаш да сам монах?! Одмах да сте отишле одавде. Покупите своје пирожке и излазите напоље!" Оне се тако уплашише да нису знале како да поступе, збуниле су се, пале на колена и молиле оца Гаврила за опроштај. Међутим, он је захтевао да оне, узевши своје пирожке, напусте његову келију. Жена која је познавала старца преклињала га је да узме макар пирожке, али је отац Гаврило био неумољив. Зато је чим су отишле, старац на моје запрепашћење почео да се моли за њих. Подигавши руке од свег срца је благословио њихове породице. "Због незнања су дошле без свештеног страха код монаха, али ће сад знати како треба да се понашају," рекао је.

Стазу од Самтавријског манастира до Светицховелија, дугу двеста метара, прелазео је за сат времена, благосиљајући све људе које је притом срео и претварајући се да му је наводно тешко да хода. А понекад је јурио као ветар, и ја, младић, једва сам га стизао.

Још док сам живео у свету једном сам свратио у Сионску саборну Цркву. Архијереј је служио молебан светој царици Тамари. Баш тад је у храм ушао отац Гаврило. С његовим доласком сам очигледно осетио благодат. Стао је поред архијереја. Бацивши поглед на све присутне у храму и не видевши долично поштовање према светој царици Тамари, он изађе на амвон и обрати се верницима: "Начините метанију! Како стојите пред тако великом светицом за време молебана?!" Људи клекоше на колена, отац Гаврило такође плачући паде на колена. "Босонога је ишла испред војске, постила је, дању и ноћу се молила да победи непријатеље. А ви нећете чак ни колена да преклоните пред њом!" горко је клицао. Сви присутни се постидеше.

Једном смо после литургије у Велики четвртак дошли из Светицховелија у Самтавријски манастир на трпезу. Из келије оца Гаврила је допирао плач. Упитао сам шта се десило. Једна од сестара је одговорила: "Отац Гаврило целе Страсне седмице плаче, сваког дана се моли за нас и моли Господа да нам се смиљује." Дубоко сам се замислио: хоћу ли икада имати тако јаку веру и такву молитвену смелост.

С пријатељима сам често одлазио у Светицховели. Једном нас је после недељне службе владика Данило позвао на трпезу у Самтавријски манастир, а затим је благословио да идему у Тбилиси. Одједном се из куле зачуо глас оца Гаврила: "Куда сте се спремили? А од мене нисте узели благослов?" С радошћу смо пришли старцу. Позвао нас је у келију и рекао: "Дошли сте по сопственој вољи, а отићи ћете по мојој. Сад ћу вас угостити на свој начин." Тек што смо устали од стола и нисмо могли да поједемо више ни залогаја. Међутим, отац Гаврило је благословио сестре да донесу све што се нађе, и да не забораве на "професора". Нека сила нас је приморала да поједемо још исто толико и да попијемо црно вино, да смо се сами чудили. За време трпезе се отац Гаврило шалио, певао је. Били смо срећни и често смо се касније сећали ове вечери.

Уочи пострига моја духовна браћа и ја смо били изузетно добро расположени. Отац Гаврило је приметивши то, строго, али с великом љубављу упитао: "Ех, ви, "бандити", није ваљда да мислите да сте већ монаси?!" Онда је сваког понаособ загрио и додао: "Волим вас свим срцем. Предстоје вам многа искушења и тешкоће!" и из његових очију потекоше сузе.

Једном ми је парохијанин наше цркве поклатио црно-белу фотографију оца Гаврила, коју сам ставио у Јеванђеље. Грузијска Православна Црква се 1997. године нашла у тешкој ситуацији.¹⁰ Католикос-Патријарх целе Грузије Његова Светост и Блаженство Илија II благословио је свештенике да непрестано читају Јеванђеље. Требало је да читам 23. и 24. главу по Луки. Кад сам отворио књигу на овим страницама сам пронашао фотографију оца Гаврила.

Сигуран сам да се старац моли заједно с нама. Поднео је многе боли, понижења, мучења и увреде, али је увек свима одговарао љубављу, показујући пример смерности и послушања. Често је понављао: "Бог је љубав".

Помози нам, Господе, по молитвама оца Гаврила.

Кетеван (Копалиани), игуманија Самтавријског манастира

Хришћанска Црква је налик на брод, чији је кормилар – Сам Христос, а јарбол је Крст. Ко ће израчунати колико су пута таласи лажних учења јеретика нападали овај духовни брод? Дешавало се да Православну Цркву скоро да прекрију валови, али је Она ипак остајала неповређена захваљујући свом Небеском Кормилару – Господу нашем Исусу Христу! Благо онима који не напусте овај брод. Сигурно ће доловити до луке – Небеског Царства.

Један од људи који су стремили ка жељеном пристаништу био је мудри старац архимандрит Гаврило.

Оца Гаврила сам први пут угледала у Тбилисију у булевару Руставелија. Он је, подигавши руке громким гласом вапио: "Грузијци, освестите се, пробудите се! Грузија пропада! Гроб свете Шушанике¹¹ је запуштен! Метехски храм¹² је претворен у позориште!" Јуродиви монах је громко плакао и туговао због свог народа. Пролазници су се заустављали с интересовањем. Неки су пажљиво слушали, неки су се скептички осмехивали.

После тога сам први пут била у Метехском храму и на гробу свете Шушанике. Заиста, гроб је био запуштен. (Слава Богу, данас су у црквама Грузије поново почела богослужења и уређени су гробови светих угодника.)

Други пут сам се са старцем Гаврилом срела у Сионској цркви. После литургије сам с му с поштовањем пришла по благослов и он ме је благословио с речима:

"Бог те благословио! Ти, кћери моја, знај: бићеш мајка Грузије!" Уплашила сам се и постидела, јер је мајка Грузије света равноапостолна Нина!

---

¹⁰ Клир и парохијани неколико манастира и цркава Грузије су се 1997. године обратили Патријарху и Синоду Грузијске Православне Цркве с писаном молбом за иступање из састава Светског Савета Цркава – међународне екуменистичке организације, која уједињује преко сто различитих цркава и вероисповести и за раскид свих односа с њом. – Прим. прев.

¹¹ Света мученица Ранска царица Шушаника је претрпела срамоћење и мучења од свог мужа, нечастивог цара Васкена Питахшија, који се одрекао Христа и који је примио персијско учење о поклањању ватри. Блажено упокојење свете царице уследило је 17. октобра 466. године након седмогодишњег заточеништва у тамници. Ускоро је Иверски цар Вахтанг Гург-Аслан кренуо у рат против нечастивог царичиног убице и погубио је Васкена заробивши га. А тело царице је с почастима било превезено у Цортаг и сахрањено у Иверском храму, који је саграђен специјално у ту сврху. Међутим, двадесет година касније (586. године) мошти су пренете у Тбилиси, зато што је цорташки храм прешао у руке Јермена који су до тада отпали од Православља. У Тбилисију су мошти стављене у Метехску цркву. Дан сећања на свету Шушанику је од тада почео да се слави 28. августа/10. септембра (дан преношења царичиних моштију). – Прим. прев.

¹² Метехски храм Пресвете Богородице (XII век) саграђен је у Тбилисију на брду поред реке Мтквари. Више пута је био рушен и поново саграђиван.

60-70-их година XX века режисер Сандро Мревлишвили је у Метехском храму отворио омладински театар. Неки глумци су ускоро сами напустили позориште поставши свесни да је велики грех играти представе под сводовима храма. Трудом верника Метехски храм је напакон предат Цркви и данас се у њему обављају богослужења. – Прим. прев.

Међутим, дошло је време и Његова Светост и Блаженство Патријарх целе Грузије Илија II ме је постригао у монахињу, а после неколико година постављена сам за игуманију Самтавријског манастира. Плашила сам се да нећу моћи да понесем овај тешки крст и своје сумње сам поделила с оцем Гаврилом. Старац ме је утешио: "Не бој се, сестро, ако је Патријарх благословио, значи да је то воља Божија. Овај крст се даје на спасење, а неким на погибел. Ако игуманија не мисли о висини чина, већ се смирава – то је пут ка спасењу."

13. јула 1991. године, на дан 12 апостола, у Светицховелију ме је Његова Светост и Блаженство Католикос-Патријарх Илија II благословио да будем настојатељица Самтавријског женског манастира свете равноапостолне Нине у чину игуманије и уручио ми је жезал и крст. (Тако су се обистиниле речи оца Гаврила: Самтавријски женски манастир се сматра мајком свих грузијских манастира, а његова игуманија – мајком целе Грузије.)

Отац Гаврило је у сваком човеку видео образ Божји, никога није издвајао, увек је саосећао с немоћнима. Себе је сматрао последњим грешником и позивао нас је на смирење. Старац је често учио: "За Бога су сви грехови као каменчићи у мору – нема греха који би превазилазио Његово милосрђе." Отац Гаврило је категорички забрањивао да се било ко осуђује: "Господ се смиловао блудници, спасио је разбојника. Марија Египатска је била блудница, али је уз Божију помоћ почела да се подвизава у пустињи, постила је, молила се и победила је страсти, очистила се и постала је достојна Небеског Царства. Господ понижава и узвишава. Кад почињем да сматрам себе бољим од других стављам на главу своју дијадему и излазим на улицу босоног. Људи ме гледају и смеју се, а ја видим какво сам ништавило."

Старац је многе испитивао смирењем: неким је говорио да треба да клече, неке је разобличавао, на неке се гневио – све је поучавао на различите начине.

Једном је отац Гаврило после трпезе закључао врата и није пуштао сестре да уђу. У то време сам била расофорна монахиња. Наредио је да се донесе лаворчић и све је натерао да оперу руке. Све су опрале руке у лавору и донеле су му лаворчић пун прљаве воде. Старац ме је погледао испитивачки и рекао: "Испиј до дна!"

"До дна?" зачурила сам се. "До дна," поновио је на руском. Није било времена за размишљање. Попила сам. Старац ме је загрлио и благословио с љубављу.

Једном сам, негодујући због непослушања сестара дошла код старца и рекла: "Оче, не могу више да будем игуманија, желим да скинем крст са себе." Старац је заћутао, окренуо се према иконама, помолио се и рекао је: "Потрпи, немој сама да скидаш крст. Онај ко скине крст понеће и одговорност. Мислиш да је Патријарху лако? Не знаш како је тежак крст Католикоса: јер он носи два крста – свог народа и Цркве. Шта он да ради? Буди храбра. Господ ће ти послати још много искушења да би очистио твоју душу."

Тада ме старчев савет није утешио. Отишла сам код Патријарха – мог првог духовника. Често су се савети старца и Патријарха подударали, и овог пута се десило исто. Његова Светост ме је примио с љубављу и благословио. А на моје незадовољно питање: "Ваша Светости, зашто сте ми дали тако тежак крст?" строго је одговорио: "Тај крст ти нисам дао ја, већ Бог. Што више будеш бежала од њега, он ће постајати све тежи. Смири се, покажи љубав према ближњима. Мораш да будеш кротка као трава коју људи газе. Нека ти је света Нина у помоћ." Благословио ме је и рекао да могу да идем.

Кад је било тешкоћа у манастирском животу често сам се за савет обраћала оцу Гаврилу: "Шта да радим кад неке стављам примедбу, а он је не прима? Можда је боље да ништа не говорим? Да не обраћам пажњу, нека раде шта хоће?" Старац се замислио, па рече строго: "Ти си игуманија! Опрости ми, на теби је крст архимандрита. Бог ће те казнити ако не ставиш примедбу. Једно је разобличити, а сасвим је друга ствар осудити. Како могу да се затварају очи на рђав поступак? Ти мораш да указујеш, а оне да изврше. Ако не изврше, Бог ће онда већ од њих тражити одговор."

Отац Гаврило се с великим страхопоштовањем односио према светињама. Све време је тражио и налазио бачене иконе. Његово омиљено занимање је било да прави рамове за иконе, да чисти свећњаке, да чисти олтар. Једном је у крипти код гробова свете Нане и Мириана¹³ нашао честицу Животворног Стуба. "Кад сам је први пут додирнуо, нека сила ме је одбацила уназад," причао је старац. Тако је пронађена велика светиња. Владика Данило и отац Гаврило су опрезно пренели честицу у олтар храма Преображења Господњег Самтавријског манастира, у којем се и дан-данас налази.

Једном је одлучено да се у храму Самтавријског манастира замени иконостас. Отац Гаврило је био категорички против: њему, Божијем угоднику, било је откривено јако много. И заиста, иконе су убрзо почеле да мироточе. Старац је то први приметио и саопштио сестрама. Мироточење је трајало читавих месец дана.

Једном приликом су митрополит Данило и сестре разматрали питања из манастирског живота. Једна од монахиња се жалила на игуманију. Отац Гаврило се у тај мах пео степеницама и чуо је њене речи. Пришао јој је и припретио: "Шта брбљаш, шта причаш о игуманији?!" Одмах да си престала!" Затим је пришао владици и рекао: "Пази је, пожали је!" Сви су ћутке слушали плашећи се и да прозборе. А старац се нагло окрену и изађе. Владика је с чуђењем рекао: "Врло занимљиво, већ сам се спремао да кажем своје мишљење, али ме је отац Гаврило натерао да га изменим. Као да је његовим устима са мном говорио Сам Господ."

Једном су у Светицховели ушли богато обучени туристи. Отац Гаврило је стојећи поред места на којем је погребена риза Господња неко време ћутке посматрао дотеране странце, а онда је повикао: "Не знате где се налазите! Пред Лицем Свевишњег треба испољавати поштовање и свештени страх, а ви стојите с рукама на леђима." Преводац ни реч није изустиио, али су странци и без тога све схватили. Старац само што их није истерао из храма претећи штапом.

Отац Гаврило је једном упитао људе који су дошли код њега: "Зашто долазите код мене?" Они одговорише: "Зато што нам недостајете." Он викну на њих: "Шта значи да вам недостајем? Ко сам вам ја – Ната Вачнадзе?!"¹⁴ Долазите код мене само кад вам је тешко."

За време братоубилачког рата¹⁵ у Самтавро су ушли наоружани људи – њих око четрдесет. Старац их је примио с љубављу, благословио, наредио да скину оружје, довео их је у храм, клекао на колена и изговорио "Оче наш", поклонио им је крстиће и одржао је проповед с амвона. Затим је упитао: "Куда идете? Какви су вам планови?" Они самоуверено одговорише: "Идемо у Зугдиди да ратујемо." "С ким хоћете да ратујете, па тамо су ваша браћа?" и подигавши руке старац повика: "Пуцајте у мене, ја сам Грузија!" а онда дохвати штап и викну: "Све ћу вас пребити овим штапом! Ви нисте мушкарци, него женскиње!" "Јунаци" побегоше таквом брзином да умало да забораве своје оружје.

Отац Гаврило је посебно поштовао Самтавријску Иверску икону Мајке Божије¹⁶. Називао ју је Царицом Неба и земље и често је пред овом иконом певао "Достојно јест..." (старац је имао врло леп глас).

Отац Гаврило је увек носио велики крст и медаљон из пет делова с моштима. Кад би ме видео без крста говорио је: "Опрости, сестро, сад ниси права игуманија, већ "кобајаги игуманија". У крсту је сва твоја сила. Како игуманија може да иде без крста!"

¹³ Свети равноапостолни цар Мириан и света равноапостолна царица Нана (IV век) примили су Свето Крштење после проповеди свете равноапостолне Нине. За време њихове владавине Православље је проглашено за државну религију у Грузији. Кивот са светим моштима се налази у Самтавријском манастиру. – Прим. прев.

¹⁴ Ната Вачнадзе – грузијска филмска звезда. – Прим. прев.

¹⁵ Имају се у виду ратна дејства наоружане групације "Мхедриони" против председника Звиада Гамсахурдије и републичке војске. – Прим. прев.

¹⁶ Иверску икону Мајке Божије наручио је епископ Павле (Цапаридзе) за Самтавријски манастир и она је наликана на Светој Гори Атонској 1912. године. Пред октобарску револуцију 1917. године икона је плакала. – Прим. прев.

Отац Гаврило се стално бринуо за духовно очишћење и усавршавање монахиња. Написао је устав, назвао га је "Уски монашки пут", урадио га је и поклонио монахињама за руковођење.

Ево тог устава:

- *смиравати утробу;*
- *не пропуштати бденије;*
- *умерено употребљавати воду;*
- *умерено јести хлеб;*
- *трпети прекоре и увреде;*
- *опраштати;*
- *понижавати своју вољу;*
- *без роптања, стрпљиво подносити увреде, непријатности и клевету;*
- *ако нас неко осуђује – чинити себе мањим без речи;*
- *без негодовања примати увреде, кад неко злослови стрпљиво ћутати, опраштати и не одговарати на исти начин;*
- *ако неко осуди – ћутке се смиравати.*

Није било ни тренутка да старац не размишља о Богу, трудио се да поучи и нас. Кад је неко читао молитву журно, он би га зауставио и говорио: "Тра-та-та-та, тра-та-та-та. Да ли се молиш, или псујеш, или читаш новине? Треба се молити са страхом и страхопоштовањем. Кад се молиш сети се пред Ким стојиш, с Ким беседиш! Христос је невидљиво заједно с нама, Господ је стално с нама..."

Једном је наш Самтавријски манастир посетила игуманија Јерусалимског манастира Јована Крститеља, Георгија. Познавала сам је из Пјухтичког манастира. Веома је желела да поразговара са старцем Гаврилом. Није се дуго задржала у његовој келији, а кад је изашла рекла је са сузама-радосницама у очима: "Имате правог старца, ви сте у Рају."

Заиста, он је као истински хришћанин и мудар духовник, био велики молитвеник за нас. Бог му је даровао благодат исцелења и од духовних и од телесних болести. Једном је у манастирској порти монахињу Нино ујела змија, на нози су се видела два дубока трага од уједа. Уплашене сестре потрчаше код оца Гаврила. Старац помаза рану јелејем, окропи светом водом, и уз Божију помоћ, све врзо прође. А онда, по смирењу, да би сакрио своју духовну силу, строго рече: "Хајде, брже код лекара." Тада су у Грузији била тешка времена. У болници мати Нино није могла бити пружена прва помоћ због недостатка неопходних лекова. Лекари су беспомоћно очекивали жалостан исход. Међутим, мати Нино је остала у животу. А отац Гаврило је у својој келији срдечно, са сузама благодарио Бога за милост.

Старац није волео људску хвалу – одмах је почињао да се прави јуродив.

Сећам се да сам једном питала како је. Старац ме је пажљиво погледао и рекао: "Па како живим? Једем и пијем, пијем и једем. Толико хране чак ни фараони нису имали. Не знам куд да је денем. Молим те, поједи и ти нешто." Његов сто је увек био постављен, али никад нисам видела да једе.

Ако је човека требало укрепити у вери, старац је смело причао о чудима која су му се дешавала.

Једном смо дошле у Тбилиси у госте код њега. Отац Гаврило нам је показао цркву коју је саградио и испричао нам је чудо: "Кров је почео да прокишњава и ја сам мислио: "Шта ће сад бити с мојим иконама?" Потребно је неколико кубика материјала за поправку крова, а новца није било. Секирао сам се и молио Бог за помоћ. У то време дође код мене непознати мирјанин, како се касније испоставило, инжењер. Погледа иконе и рече: "Чудно, тако сам журио неким послом, али као да ме је нека сила натерала да свратим код Вас. Знате, оче, шта ми је пало на памет? Даћу Вам прилог од неколико кубика грађе.":

Старац је о јеховистима и секташима говорио следеће: "Они су видљиви демони, сатанисти. С њима се не смеју водити спорови и дискусије. У Јеванђељу је написано: "Не

дајте светиње псима; нити бацајте бисера својих пред свиње, да их не погазе ногама својим, и окренувши се не растргну вас" (Мт. 7, 6).

Једном је професор Гоги Бочоришвили с породицом дошао у манастир. Старац је лежао у лежаљци испред своје келије. Гости су му пришли, поздравили се с поштовањем и рекли да могу да позову лекара да дође код њега. Старац није прихватио овај предлог: "Извините, али ја сам монах и не ваља да поступама онако како ја хоћу. Прво ме лечи Господ, а тек онда лекар." Професор се зачудио. Реч по речи и разговор између старца и професора је прерастао у спор. Извинила сам се професоровом сину и рекла да је старац Гаврило необичан монах. Он је почео да се смеје и одговорио је да је и његов отац чудак и да ће се њих двојица лепо разумети.

Једном је старац у знак захвалности свом лекару који га је лечио, Зурабу Варашвилију, поклонио овна, који је манастиру дат као прилог с речима: "Трудбеник је достојан награде. Незахвалан је пред Богом онај ко се не захвали лекару." Несебични лекар је пристојно одбио поклон. Ован је угинуо истог дана. Старац је приликом сусрета прекорио лекара: "Ближњи, зашто си био непослушан? Први пут је у манастиру угинуо ован који је дат као прилог." Следећи пут је ипак поклонио Зурабу другог овна и лекар га је примио.

Двадесет другог маја 2000. године, на дан преподобног Шија Мгвимског¹⁷ сестре Самтавријског манастира су отишле у Шио-Мгвимски манастир. Литургију је служио владика Данило, а увече је у манастир допутовао Католикос-Патријарх целе Грузије Илија II и служио је молебан код гробнице преподобног. После тога су се сви попели у трпезарију. С балкона су се лепо видели иконостас и фреске у храму. Стајала сам и молила се ћутке, онда сам почела да размишљам о оцу Гаврилу, осврнула сам се и нисам могла да верујем својим очима: испред мене је била фреска преподобног Гаврила Иверског, Светогорца. Држао је Иверску икону Мајке Божије, поред њега сам угледала иконе великомученица Шушанике и Кетеван.¹⁸ "Омиљени свеци оца Гаврила," помислила сам нехотице. Обузело ме је необично осећање. Колико пута сам овамо раније долазила, али никад нисам примећивала ове иконе. Нисам могла да сакријем своју радост. Тако ми је преко преподобног Гаврила Светогорца, чије је име носио наш старац, била послата утеха.

Протојереј Вахтанг (Асатиани):

У храм који је саградио отац Гаврило, довела ме је једна жена. Храм, пун икона, био је подељен на неколико делова – никад раније нисам видео ништа слично. Старац ме је благословио и примио с великом љубављу. Сматрао сам себе најсрећнијим смртником стојећи испред таквог човека.

Протојереј Ушангиј (Чарквиани):

---

¹⁷ Преподобни Шио Мгвимски био је један од тринаест сиријских светих отаца који су дошли у Грузију у VI веку и много су се потрудили на проповедању хришћанства. Шио је добио благослов да живи у пустињи, али се слава о његовом светом и побожном животу пронела по читавој Иверији. Код њега су почели да се окупљају ученици и на месту његовог осамљеништва се створила огромна Квабтаховска лавра. Последње године свог живота преподобни Шио је провео у затвору у пећини. Пред своје упокојење преподобни је примао Свете Дарове из руку јереја, који се код њега у пећину спустио конопцем. Сећање на преподобног Шија Мгвимског слави се два пута: 9./22. маја – на дан његовог блаженог упокојења и у четвртак Поклада – у сећање на његова чуда. – Прим. ред.

¹⁸ Света великомученица Кетеван – Кахетинска царица – потицала је из царског рода Багратида. Мученичку смрт је примила од крвожедних слугу нечастивог шаха Абаса 13. септембра 1624. године. Убрзо после упокојења монаси августинског ордена су тајно украли свете мошти царице Кетеван и однели их у Рим, у којем се и данас чувају у крипти храма апостола Петра. Међутим, латински монаси су желећи да стекну наклоност цара Тејмураза I (сина царице Кетеван), одвојивши од моштију часну главу и десну руку и послали цару на поклон. Алавердски епископ Јован је часне мошти свете царице ставио испод престола Алавердске цркве. – Прим. прев.

Отац старца Гаврила је сахрањен у порти храма свете великомученице Варваре. Његова породица је живела у близини овог храма. Док је био дете, отац Гаврило је често долазио у цркву и присуствовао богослужењима. Врло тешко му је падало то што је његов отац учествовао у рушењу цркава и често је заказивао парастос за њега, много се молио за спасење његове душе.

Једном сам имао част да заједно с оцем Гаврилом служим литургију у храму Преображења у Самтавријском манастиру. Тешко је пренети радосна осећања тог срећног дана! Да би се то схватило треба својим очима видети служење старца испуњено свештеним страхом. За мене је то био незабораван дан!

Никад нисам сумњао у духовну снагу оца Гаврила, коју му је Бог даровао. Увек се с великим задовољством сећам сати, па чак и минута проведених заједно са старцем. Његова безгранична љубав је све време са мном.

Игуман Лазар (Гагнидзе):

Старац Гаврило... Архимандрит Гаврило... је ретка синтеза средњовековног монаштва у цвату и прогањаног монаштва двадесетог века. Својим изгледом старац је подсећао на подвижника из светоотачких књига. За хришћане с мало искуства он је био слаткогласи путовођа, а за већ искусне хришћане строги разобичитељ, али пун љубави.

Март 1992. године, почетак Великог поста... По вољи Божијој срео сам се с оцем Гаврилом кад ми је било већ педесет пет година: дошавши "у једанаести час", на заласку година, имајући искуство и знање из светског живота, али почетник у духовном, с нејасним представама о црквеном животу, о монаштву, слабо сам познавао црквени поредак и правила понашања у цркви. Показало се да је старац Гаврило за мене редак духовник, путовођа, наставник, који ми је показивао пут који води ка храму. Он је био наставник за све оне који су имали жељу да живе по Божјим заповестима.

Испоставило се да сам ја, саблажњен велелепношћу црква Немачке, Аустрије и Мађарске, очаран богослужењима монаха-бенедиктанаца,¹⁹ пун незаборавних утисака од Бахове музике оргуља и католичких песама, потпуно неспреман за прозорљивост оца Гаврила.

Сећам се своје прве исповести и првог Светог Причешћа у Самтавријском манастиру... првог клечања на коленима и молбе за благослов оца Гаврила, који је сишао из своје келије у храм на бденије. Сви верници су добро знали за његов узвишен духовни живот. Нисам се случајно сетио бенедиктинских монаха. Ако се они пореде с источним хришћанским монаштвом, чији је достојан представник био отац Гаврило, може се видети огромна разлика. Иста оваква разлика се може уочити између песама у пратњи оргуља и древног грузијског појања; између онога ко се моли седећи на клупи и онога ко се моли у храму стојећи без обзира на умор у ногама.

Посебно су се памтиле речи оца Гаврила прожете духом Светог Писма. Није било могуће проћи поред старца равнодушно: он као да је имао моћ привлачења. У срца људи који су случајно долазили у храм, који нису познавали Православље, он је сејао семена благе вере. Тешио је и поучавао многобројне госте који су долазили из Тбилисија и из других кутака Грузије.

Отац Гаврило је живео по манастирском уставу и радио је у слободно време, после бдења и молитава. Радио је чак и кад би некога примао или с неким разговарао: рестаурирао је, поправљао иконе, правио рамове за њих, чистио је црквене предмете. За њега није постојао битан и небитан посао, све је било важно и све је радио у славу Божију.

Оца Гаврила су сви знали као врло захтевног и строгог старца, који је у потребно време сваком човеку истину говорио директно у очи.

---

¹⁹ Монаси-бенедиктанци су чланови католичког монашког ордена који је 530. године основао Бенедикт Нурсијски у Италији. Игуман Лазар се јавно покајао због свог одушевљења спољашњом прелешћу служења бенедиктинских монаха, музиком оргуља и западном црквом уопште. – Прим. прев.

Тако се десило да је у току Светле седмице, свега неколико недеља после мог уцрквљења духовник увео у олтар и обукао ме је у стихар. То је за мене био велики догађај и ја сам, пун захвалности, истог дана после литургије остао и опрао под у олтару и на амвону. Отац Гаврило је неколико пута свраћао и гледао је колико сам усрдан, али на његовом лицу нисам ништа могао да прочитам: ни прекор, ни одобрење – а сам ништа није говорио... Прошло је неколико месеци. Пред празник Преображења Господњег отац Гаврило ме је позвао да дођем и топло рекао: "Без благослова си направио генерално спремање у току Светле седмице – то је неправилно. Ми спремамо уочи празника. Ускоро ће Преображење Господње. Мислим да ћемо ти и ја то моћи да обавимо." Два или три дана смо не дижући главе чистили храм и у манастирску порту. Све смо очистили: почевши од зидова и па до црквених предмета. Отац Гаврило је засукавши рукаве усрдно полирао бакарне и бронзане чираке и кандила.

Врло брзо су се оствариле његове речи: "Твоје призвање је да будеш духовник у свету." Четрнаестог октобра 1992. године, на празник Ризе Господње – "Светицховлоба", Католикос-Патријарх целе Грузије Његова Светост и Блаженство Илија II рукоположио ме је за ђакона, а затим за свештеника.

У то време је отац Гаврило био врло слаб, ретко је излазио из келије, али је стрпљиво подносио тешку болест. Увек је био миран и добродушан. У мом сећању ће заувек остати светло лице старца Гаврила.

Схиигуманија Јована (Сигарулидзе):

С оцем Гаврилом ме је повезивало четрдесетогодишње пријатељство. У младости није био само мој друг, већ и духовник.

За мене је увек био оличење честитости и љубави. Отац Гаврило је све оне који су код њега долазили по помоћ примао с великом срдачношћу. Било му је свеједно да ли је човек који је дошао код њега богаташ или сиромаш, обичан радник или чиновник на високој дужности. Старац је све служио једноставном, али укусном храном, а сам је јео и пио врло мало, а кад би му донели храну, одмах ју је давао неком другом.

Старац је устајао врло рано и Анђео-Чувар га је упућивао на добра дела. Скоро сваког дана је ишао на депонију, у смећу је тражио иконе и црквене предмете. Тамо је више пута налазио старинске иконе и много се радовао враћајући се кући с оним што је пронашао. Чистио је иконе, сређивао их и стављао у црквицу коју је саградио својим рукама.

Свуда сам пратила оца Гаврила: куд се он намери да иде, и ја сам ишла за њим. Понедељком смо ишли у Дидубски храм,²⁰ уторком – у храм Свете Тројице,²¹ средом – у Кашуети,²² четвртком на Мтацминти у цркву светог Давида Гаречијског,²³ а у остале дане у Сионској цркви. После литургије је излазио из цркве и седао на клупицу. Око њега се одмах окупљао народ. Сви су нешто питали, а он је одговарао без журбе. Задивљујуће је било да се увек обистињавало све што је он рекао.

Имала сам другарицу Мариам. Она се после револуције преселила у Константинопољ, а у дубокој старости се вратила у Грузију. Много смо се волеле и њена

²⁰ Дудубски храм (XIX век) у рејону Дидубе у граду Тбилисију. Овде се налази чудотворна Дидубска икона Мајке Божије. – Прим. прев.

²¹ Храм Свете Тројице (XIX век) у Тбилисију. – Прим. прев.

²² Тако се зове црква светог великомученика Георгија (IV век). Налази се преко пута Зграде Владе. У овом храму се налази неколико икона које су пренете из Руске Војне цркве, коју су срушили безбожници-комунисти. На месту ове цркве се данас налази Зграда Владе. – Прим. прев.

²³ Црква преподобног Давида Гаречијског се налази на планини Мтацминда (груз. – Света Гора). Њена изградња је започета у првој половини VI века, кад се један од 13 сиријских отаца (преподобни Давид Гаречијски) настанио у природној пећини Гареча и тамо основао први манастир, који се назива Давидовом Лавром. Убрзо је по молитвама свеца избио једини извор у овом крају, који је касније почео да се назива "Давидовим сузама". На извору су жеђ гасили први монаси-пустињаци. – Прим. прев.

смрт је за мене представљала велики губитак. Молила сам се да ми Бог пошаље старијег човека којег бих могла да негујем у сећање на своју другарицу Мариам. Своју помисао нисам делила ни са ким, само сам је понављала у срцу. Једном је после моје молитве у цркви Мтацминда отац Гаврило тихо рекао: "Показаћу ти човека којем је потребна нега." То је био усамљен, стар човек, који није могао да хода. Неговала сам га до смрти, а кад се упокојио, отац Гаврило је извршио опело.

Отац Гаврило је у Тбилисију тешко живео. Старац ме је замолио да одем у Мцхету код митрополита Илије (садашњег Патријарха) по дозволу да живи у келији Самтавријског манастира. Било ми је врло непријатно да се обратим митрополиту с таквом молбом, али је старац са сузама у очима молио: "Сестро, ако ме волиш, испуни моју молбу." Нисам могла да га одбијем, отишла сам код владике и пренела молбу оца Гаврила. Владика је пажљиво саслушао и рекао: "Сигурно ћу испунити вашу молбу кад будем у могућности."

Прошло је неко време и митрополит Илија је постао Патријарх. Није заборавио своје обећање и дао је оцу Гаврилу келију у Самтавријском манастиру. Патријарх је веома волео оца Гаврила и увек се према њему односио с пажњом.

Сећам се времена кад је отац Гаврило постао архимандрит.²⁴ Тада је био врло тешко болестан и лежао је у својој келији. Прва сам потрчала и саопштила му ову радосну вест. Никад нећу заборавити његове детиње блиставе очи.

Последњи пут сам оца Гаврила видела неколико дана пред смрт. Већ је с напором говорио, лежао је непокретно гледајући иконе. "Шта ћете благословити, шта могу да учиним за Вас?" упитих. "Моли се за све – то је моје завештање," одговорио је старац.

Знам да се многим јавља после своје смрти: тужне теши, болеснике исцељује. Сигурна сам да се отац Гаврило и сад пред Господом моли за целу Грузију.

Схимонахиња Нино (Дашниани):

Моје детињство је протекло недалеко од дворца наших великих предака, великомученика Шалве и Елизбара,²⁵ у Ахалгори. У дворцу је био смештен рејонски комитет партије, а у дворишту и на рушевинама дворског храма смо се ми, деца, играли. Често сам замишљала лица људи који су се овде молили у она далека времена. По мом дубоком убеђењу и монахиња сам постала по њиховим светим молитвама и по молитвама мојих родитеља и баке – људи дубоке вере.

Без обзира на прогоне и суров безбожнички режим у нашој породици су се ипак славили велики хришћански празници. Посебно омиљен празник наше породице било је Вазнесење Господње.

Постила сам од пет година. Сећам се да је једном у току Страсне седмице мој брат од комшинице узео парче сира. Опоменула сам га и он је одмах вратио сир. Заједно са старијима смо ишли у цркву, која се налазила у шуми, на врло лепом месту. То је било задивљујуће – много људи се молило заједно. Тако се сећам свог детињства. Међутим, кад сам одрасла, престала сам да идем у храм и живела сам без цркве док се није десила велика несрећа. Мог шестогодишњег унука вршњак је ударио штапом у очи и унук је ослепео. Његов отац (мој син) се упокојио због секирације. Ова трагедија ме је сломила. Нисам могла да се прекрстим, нисам могла да се молим, нисам могла да схватим зашто ми је Господ дао такво искушење – јер сам толико јако волела сина!

Од ујутру до увече сам све време проводила на гробу свог сина, непрекидно сам плакала. Разболела сам се и нисам више могла да устанем из постеље. На Велику суботу ми је било толико лоше да је родбина већ почела да ме оплакује. Чинило ми се као да ме је

²⁴ Старац Гаврило је у чин архимандрита унапређен 1995. године. – Прим. прев.

²⁵ Кнезови-мученици Елизбар и Шалва су у Грузији подигли устанак против Персијанаца. На погубљење шаху Абасу II предао их је грузијски цар-мухамеданац Вахтанг IV Шах-Наоз. Примили су мученичку смрт 1661. године. Славе се 18. септембра/1. октобра. – Прим. ред.

неко ухватио за грло и почео да ме гуши. Осећала сам да умирем. Али сам уз Божију помоћ смогла да изустим две речи: "Позовите свештеника!"

Одмах су довели свештеника оца Андреја (Папаушвилија) из Кашеутског храма. Дуго је разговарао са мном и неколико пута је поновио: "У Бога су сви живи, сигурно ћете се срести са сином у другом животу." Ове речи су ми дале снагу. Отац Андреј је тако лепо говорио о бесмртности душе да сам схватила: мој син је жив. За мајку нема веће радости. Слава Теби, Господе!

Свештеник се обрадовао кад је сазнао да сам раније постила и саветовао је да се исповедим, али нисам знала како се то ради. "Исповест је покајање за своје грехове," објаснио ми је. Заплакала сам: нисам себе сматрала грешницом, а сад сам одједном сазнала да безгрешних људи уопште нема. После исповести ме је отац Андреј причестио и рекао мојој деци: "Донесите мајци одећу, устаће из постеље." Причешће ми је дало такву снагу да сам одмах одбила све лекове. И чим сам стала на ноге, почела сам стално да одлазим у Сионску цркву. Онда сам се срела с Патријархом, он ме је много утешио рекавши да ће помињати мог сина.

Почела сам полако да се враћам у живот. Сетила сам се да ми је после синовљеве смрти владика Тадеоз²⁶ послао молитвеник. Одлучила сам да приђем владици и да му се захвалим. Дочекао ме је с радошћу рекао: "Знаш, код нас у Грузији живи један диван старац – отац Гаврило, отиђи код њега." Одмах сам кренула код старца.

Живео је недалеко од храма свете великомученице Варваре. У дворишту његове куће била је саграђена мала црква. Помолила сам се на улазу у цркву. Отворила су се врата и изашао је монах онижег раста, задивљујуће светлих очију. Управо то је био старац Гаврило. Благословио ме је и позвао у цркву. Упалила сам велику свећу испред икона и помислила: "Занимљиво, откуд ли овом старцу толико икона?" А он одмах одговори: "Нашао сам на сметлишту," а после молитве је детаљно испричао о свакој икони. Желела сам да његова прича траје бесконачно – таквом благодаћу је старац зрачио.

Једном ме је нека познаница позвала у Светицховели. Тамо сам се срела с монахињама Самтавријског манастира. Мати Кетеван сам познавала и раније. Позвала ме је у манастир у којем је тада живела једна велика молитвеница – мати Татјана.

У то време се у Самтавријском манастиру подвизавао отац Гаврило. Живео је покрај звоника у малој дрвеној келији (нажалост, ове келије више нема). Пришла сам му и подсетила га на себе. Старац ме је радосно примио и благословио. Затим сам видела мати Татјану. Од ње сам сазнала да се суботом у манастиру служе парастоси. Одлучила сам да петком увече долазим у манастир с намирницама и да за суботу спремам ручак за помен. Касније сам почела чешће да долазим у манастир, три пута недељно. Дали су ми послушање у трпезарији. Чим бих спремила ручак, одмах бих га однела старцу Гаврилу, али је он јео мало и сву храну је давао другима.

Убрзо ми се десио зачуђујући догађај. Једне ноћи сам задремала седећи у фотељи читајући житија светих. Одједном сам осетила изузетно јаку бол у срцу. Од страха сам повикала: "У помоћ, Умирем!" и изгубила сам свест. Родбина је хтела да позове хитну помоћ, али сам ја, чим сам се оствестила, замолила да ме одвезу у манастир. Одвезли су ме следећег дана и остала сам ту заувек, наставила своје послушање у трпезарији и носила храну оцу Гаврилу. Старац је врата отварао тек после треће молитве и говорио: "Амин." Често сам видела како су из његових очију текле сузе. Понекад уопште није окушао храну, а понекад је узимао с речима: "Само ради тебе."

Трудио се да сестре у манастиру научи смирењу. Два пута ме је стављао да клечим и нисам смела да устанем без његовог благослова.

"Иде игуманија Грузије!" – тако се обраћао матери Кетеван.

---

²⁶ Тадеоз (Иорамашвили) – архиепископ Болницки. – Прим. прев.

За време литургије старац је стајао у дну храма и слушао врло пажљиво. Пре Причешћа је стављао камилавку и мантију и окренувши се лицем према парохијанима, сестрама и матерама, све молио за опроштај с великим смирењем.

Једне зиме сам се разболела и три дана нисам излазила из келије. Кад је за моју болест сазнао отац Гаврило дошао је код мене. ""Блажена Ксенија" (тако ме је звао у шали) од чега си се разболела?" Почео је да се моли клекавши на колена: "Ја, монах Гаврило, три дана ћу ићи без ципела ради "Блажене Ксеније"" и одмах се изуо. Због мене је морао да иде бос по снегу! – Било је тако дирљиво да сам заплакала. Отац Гаврило је заиста три дана ишао без обуће и није се разболео, а ја сам оздравила.

Уочи празника Свете Тројице нам је рекао да ћемо се целе ноћи молити у манастирском подруму. Узела сам велику свећу и кренула. Отворио је врата подрума и због нечега рекао: "Сићи ћу и нећу се попети." Дакле, кад је силазио, једна степеница се сломила и старац је пао на главу и ударио у зид. Много сам се уплашила и почела да вичем. С искушеницом Меланијом сам сишла у подрум, подигле смо старца – био је непомичан. Помислиле смо да умире, заплакале и почеле да се молимо. Ридала сам: "Господе, због мојих грехова ми вољени старац умире на рукама!" Он се одједном померио и замолио је да донесемо мантију, да га покријемо и оставимо у подруму. Комунисти су тада забранили да се монаси сахрањују на територији манастира, зато је рекао да се ископа гроб и да се сахрани на истом месту. Непрестано сам плакала, нисам могла да замислим да ће умрети. Нисмо хтеле да се одвајамо од њега, али је замолио да га оставимо самог. Тада смо кренуле у капелу и са сузама у очима се молиле испред иконе Мајке Божије: "Мати Божија, исцели старца Гаврила!" У свануће сам изашла из капеле и угледала оца Гаврила на улазу у своју келију. Од радости нисам знала шта да радим.

Сећам се како се тешко разболела кћерка монахиње Пелагије, а лекари нису могли да успоставе дијагнозу. Старац Гаврило је замолио да је доведу код њега. Старац, девојка и ја уђосмо у капелу. Отац Гаврило је из свег срца завапио: "Мати Божија, Брзопослушнице, Помоћнице, исцели Мариам!" онда је, оправши икону водом, сакупио воду у лаворче и дао јој лаворчић да попије. Попила је и исцелила се. Овај случај ме је запањило.

Једном ме је замолио да одем с њим у Сионски храм. Тамо је почео да проси. "Помозите, Христа ради," преклињао је. Било ми је непријатно па сам се удаљила. Сви су му давали новац и брзо је прикупио око четресто рубаља. Исто тако је просио и на улазу у храм Свете Тројице. После је поделио сав овај новац.

Старац Гаврило ми је поклатио Иверску икону Мајке Божије, за коју је сам направио рам. Ову икону сам дала као прилог храму апостола Андреја Првозваног у Хуло,²⁷ у којем се и данас налази.

Кад сам по благослову митрополита Руис-Урбниског владике Јова дошла у Самтавријски манастир да се помолим, игуманија Кетеван ме је замолила да запишем успомене о нашем наставнику старцу Гаврилу, што сам и учинила.

**Настојатељ Бетанијског манастира
и манастира Јована Зедазнијског²⁸
архимандрит Сава (Кучава):**

²⁷ Село у Ацарији. У њему је становништво било претежно муслиманско, зато изградња православног храма светог апостола Андреја представља велику заслугу младог свештеника Захарије (Перадзеа). – Прим. прев.

²⁸ Манастир, који је основао преподобни Јован Зедазнијски (VI век, слави се 7./20. маја) – монах који је из Антиохије дошао у Грузију с дванаесторицом ученика, који су постали оснивачи грузијског монаштва. Преподобни је прво проповедао у Мцхети, затим се подвизавао на гори Заден (Зедадзен), на којој се некада налазило идолиште идола Задена (родитељи су на жртву идолу приносили децу). По молитвама свете равноапостолне Нине овај идол се стропоштао у реку Куру. – Прим. прев.

С оцем Гаврилом сам се упознао у Самтавријском женском манастиру. Ишао сам у храм Преображења Господњег и одједном као да ме је нека сила натерала да се осврнем иза себе и ја угледах монаха који ме је гледао осмехујући се. Обративши ми се, он рече: "Кад видиш грешника – не осуђуј ако желиш да сачуваш љубав у себи. Запамти: многи грешници су се исцелили и после тога су почели да лече друге. Мени припада да имам келејника и ако Свјатејши благослови и ти пожелиш да испуњаваш овакво послушање – остани са мном."

Велика је срећа бити поред таквог старца и ја сам с радошћу прихватио његов предлог. Отац Гаврило је истог дана благословио да чистим манастирску порту. Док сам радио осећао сам на себи његов добар поглед пун љубави.

Често смо ишли у Светицховели. Старац је прво благосиљао браћу, а затим је давао различита послушања. Сам се неуморно трудио и преносио је своју енергију на нас, тако да смо чак и најтежа послушања обављали с лакоћом.

Отац Гаврило је служио све људе који су код њега долазили, никога није пуштао без трпезе, а сам је јео врло мало.

Старац је нарочито волео Католикоса-Патријарха Грузије Илију II и често је говорио: "Он носи врло тежак крст, осуђивати њега исто је што и сипати себи на главу ужарено угљевље."

Многome је учио и подучавао, нарочито је често говорио о послушању и смирењу: "Децо моја, немојте ништа чинити без благослова. Нека вам се јави чак и анђео у блиставој одећи, немојте мењати благослов који је дао настојатељ."

Било нам је тешко да погодимо о чему је старац размишљао, али је он сам јасно видео срца и душе других људи и увек им је помагао. Једном су код њега дошли млади људи да се исповеде, али им је било некако непријатно. Старац је мирно попричао с њима и сам је рекао оно што им је лежало на души, тако да нису имали шта да додају. Онда их је, давши им поуку и утешивши их, испратио кући.

Дешавало се и да ми нешто гласно говори у присуству других, али се испотављало да сам то чуо само ја, а други ништа нису чули.

Бог је старца обилно наградио талентима. Многи су се исцељивали по његовим молитвама. Једном сам имао напад камена у жучи. Отац ми је тихо рекао: "А зашто сам ја ту?" Онда ме је закрестио с речима: "У има Оца, и Сина, и Светога Духа. Амин." Бол је престала.

Једном сам решио да отпутујем у Тбилиси да видим своју мајку и отишао сам код старца по благослов. Пожелео је да крене са мном. Мама нас је добродушно дочекала и одмах нас је посадила за сто. Одједном старац поче да рида: "Моја вољена мајка ме је увек чекала, а ја сам ишао по читавој Грузији." Његов плач ме је гануо и помислио сам да његова мајка више није међу живима, и кад сам сазнао да је жива веома сам се зачудио. (Касније сам се упознао с њом и чак сам је постригао у монахињу.) Отац Гаврило је две недеље био код нас у гостима. Код њега је долазило много људи и он је за сваког налазио потребну реч. Старац је таштим људима давао горке лекције смирења, али их је после тога тешио и било је очигледно да то чини из љубави, за њихово добро.

Моја мама је неко време боравила у Самтавријском манастиру испуњавајући послушање у трпезарији. Сећала се: "Увек сам знала да отац Гаврило не воли немар. Једном је свратио код нас у трпезарију и показао нама, женама, задивљујуће мајсторство куvara. Истовремено је говорио о љубави, смирењу, послушању, о чврстоћи вере. О свему је говорио с таквом једноставношћу и убедљивошћу да сам његове речи запамтила за дуго времена."

Био је Велики пост кад ме је Патријарх позвао да дођем код њега у Тбилиси. Кад је за то сазнао старац се помолио и рекао је: "Хоће да те преместе у Тбилиси, али знај да мораш да останеш у Мцхети. Данас се решава питање твог монашког пострига."

Био сам представљен Патријарху. Испоставља се да је моја мама желела да напустим манастир и да будем премештен у Тбилиси. Јако сам се наљутио кад сам за то

сазнао. Мама је схватила да ми је причинила бол и пристала је да останем у манастиру. Онда ме је мама довела код владике Данила и упитала: "Шта је монаштво?" – "Георгије (тако сам се звао у свету) зна шта је монаштво," одговори владика. "Ако је тако, поверавам свог сина Патријарху и Вама."

Тако је донета одлука о мом монашком постригу за време Великог поста, на Лазареву суботу. Старац је све ово предвидео унапред.

Једном смо отац Гаврило, мој брат и ја прелазили преко моста. Пришао нам је човек и замолио за милостињу. Старац га је загрлио, утешио, помазио, дао му је новац, а нама, зачуђенима, је рекао: "Нисмо ми помогли другом, него је Бог био милостив према нама и омогућио нам је да учинимо нешто добро. Такво дело је Благодат и милост Божија."

Једном је старац Гаврило кренуо у Тбилиси по намирнице. Имао је свега сто рубаља. На станици су се двојица пчелара жалила да не могу да набаве сто рубаља да излече пчеле. Отац Гаврило им је, не размишљајући ни за трен, дао свој новац, а сам се вратио. Следећег дана су код њега дошла двојица познатих глумаца и дала прилог од хиљаду рубаља. Старац је рекао: "За оно што је дато на добро дело Бог даје стотруко више."

Отац Гаврило је Благодаћу Светог Духа с великом тачноћу могао да види прошлост и да без грешке одреди будућност. Сећам се како ме је старац послао у Светицховели по лек. Журио сам, хтео сам да се што пре вратим с леком. А у манастиру је тада био један искушеник који је све радио намерно споро. Нисам се уздржао и посвађали смо се. Кад сам се вратио старац ме је сачекао потиштено и захтевао је да одмах кренемо у Светицховели. Тамо је позвао овог искушеника и погледао ме је. Одмах сам се досетио: старац је знао за нашу свађу. Молили смо један другог за опроштај, а старац је, као да се ништа није десило, почео да говори о нечем другом.

Једна вечери је код њега дошла нека девојка, која се звала Кетеван. Она је чула за старца и дошла је код њега по савет, али је са страхом стајала на улазу у келију, не одлучујући се да уђе. Размишљала је: ако је старац заиста прозорљив, треба да јој одговори на њена питања пре него што их она постави. Отац Гаврило у тај час изађе из келије и громко упита: "Ко ти је рекао да сам прозорљив? Плашила си се да дођеш код мене, а ипак си дошла!" – онда ју је благословио и дуго је разговарао с њом. Потпуно је заборавила због чега је дошла и шта је хтела да пита, а кад је излазила старац јој је рекао: "Кетеван, ако те нешто буде збуњивало, ако неки пут нешто прочиташ и не схватиш, питај ме." Девојка се јако зачудила. Тако су му биле откривене мисли људи који су долазили код њега по савет.

Последње године свог живота старац је провео у Самтавријском манастиру. У то време сам био духовник тог манастира. Имао сам среће да негујем старца и да га причешћујем последњих година. Благодарим Богу, Који ми је послао таквог духовника и наставника.

Мариам (Микеладзе), игуманија Преображенског женског манастира:

Отац Гаврило је био жив човек међу мртвацима, а мртви смо били ми, људи који су се налазили у његовој близини, затворени у свом егоизму.

Први пут сам га видела у Сионском храму, ушао је и почео гласно да разговара. Тада сам себе сматрала изузетно верујућом особом: о свему у цркви сам имала своју сопствену представу и зато сам сматрала да је душевно болестан или прелашћен. Али су ме његове дивне очи, које су зрачиле љубављу и које нимало нису одговарале његовом чудном понашању, спречавале да успоставим коначну "дијагнозу".

Следећи пут сам старца срела у Самтавријском манастиру. У то време сам се већ спремао да постанем монахиња, али су све моје представе и расуђивања о монаштву били

ишчитани у књигама, а сопственог искуства нисам имала. Старац је успео да сруши представе, "оквире" којима сам себе ограничила.

Понекад сам веома желела да мало будем сама, а отац Гаврило је као да јасно види моје помисли неочекивано захтевао: "Хајде, интелигенцијо! Брзо да куваш чорбу!" Како сам тада ја грешна негодовала и љутила се у себи!

Једном ми је за време молитве старац истраго молитвеник из руку. Тада сам га осудила, али сам касније схватила зашто се љутио и зашто је викао: "Зашто узнемираваш Бога?" Заиста, тада су све моје молитве, па и поступци, били формални, суви, беживотни. А старац Гаврило је добро осећао све што је фалш и неискрено. Сам је био прави хришћанин и жртвовао се ради Господа, а зато је и заслужио тако велику љубав и поверење људи.

Није било ни трена да не размишља о Богу. Час је дубоко говорио о Самарјанки или о пророцима, час нам је, седећи на пању, читао житије Георгија Светогорца,²⁹ час се правио јуродив, трудећи се да сломи нашу равнодушност, час је правио рамове за иконе или је чистио чираке и полијелеје. Увек је у тешким тренуцима помагао добрим саветом, али је онда намерно чинио нешто због чега би га сви сматрали лудим. Међутим, савет је већ био дат и човек којем је то било потребно је већ примио духовну помоћ.

Ја сам по својој греховној природи некад била равнодушна, а понекад сам и осуђивала старца, слушајући туђа мишљења. Отац Гаврило је, наравно, све добро знао, али је увек праштао. Осећала сам његову љубав, било ми је лако да му приђем и да замолим за опроштај. И знала сам да ми је опростио пре него што сам га чак за то замолила. Лења и нерадна, ја ни сад кад старца више нема с нама, не показујем дужну љубав према њему, мало се за њега молим, али тачно знам да он и то опрашта и да ми помаже.

Посебно сам запамтила свој први Васкрс у Самтавријском манастиру. Ближило се дванаест сати, сви су били узбуђени, врзали су се тамо-овамо, одређивали су ко ће да носи иконе, барјаче, ко ће да звони у звона. Послови око празника су нас обузели толико да смо, чини се, заборавили на главно. Тада је отац Гаврило упао у олтар као ветар, на сав глас радосно кличући: "Христос Воскресе!" И запалио је ватру такве радости да смо сви почели да ликујемо због васкрслог Христа, а све испразне бриге су се решиле саме по себи.

Старац Гаврило је саосећао с људима у најтежим тренуцима и покривао је наше немоћи својом љубављу. Никад није био равнодушан према људској несрећи.

До 9. априла 1989. године³⁰ и догађаја који су затим уследили живели смо прилично безбрижно. Старац је, предвидећи несрећу, једне ноћи почео да звони у звона и да виче: "Будите се! Читава Грузија тоне у крви!" Тада ништа нисмо схватиле – и старац је остао сам са својим болом.

Понекад би ме обузелочајање. Једном сам упитала: "Оче Гаврило, да ли Грузија пропада?!" А он је просветљеног лица рекао: "Не пропада – почиње спасење Грузије."

Старац Гаврило је имао безграничан дар љубави – привлачио је тако много различитих људи, верујућих и неверујућих, приводио их је Богу и Цркви, укрепљивао у вери.

С посебном пажњом и топлином се односио према сиромашнима, страдалницима и увређенима, могао је сатима да их слуша и теши.

---

²⁹ Преподобни Георгије Светогорац, Атонски, ктитор. У X веку се појавио превод Новог Завета на грузијски језик, који је сачинио атонски монах Јефимије; овај превод је у XI веку прерадио Георгије Светогорац и он је послужио као основа за сва следећа издања Новог Завета на грузијском језику. – Прим. ред.

³⁰ 9. априла 1898. године у 4 сата ујутру у центру Тбилисија у булевару Руставелија био је растеран митинг од више хиљада представника националног покрета. Војници су примењивали непознати гас, минске лопатице и тешку технику. Због тога је 20 људи погинуло, неколико стотина људи је било отровано гасом. – Прим. прев.

Нажалост, нисмо увек могли да га схватимо – нисмо били спремни за то. Време тече, и све се више уверавам у то да је он један од великих подвижника, који су цео свој живот посветили Господу нашем Исусу Христу.

Теодора (Махвиладзе), игуманија Бодбијског³¹ женског манастира

Оца Гаврила сам први пут видела 1986. године у Сионској саборној цркви у Тбилисију. Понашао се необично: за време литургије је викао на сав глас. Гледала сам издалека, не усудивши се да приђем ближе. Кад сам изашла из храма видела сам како је пао пред ноге Патријарха и молио за опроштај. Од тада се његов лик урезао у мом сећању.

Две године касније срела сам га већ у Самтавијском манастиру у којем сам била искушеница-почетница. Једном сам му, зачувши његов громки глас потрчала у сусрет и нашла се право испред њега. Скаменила сам се од страха: имала сам осећај да испред мене не стоји земаљски човек, већ небожитељ. Нека сила ме је ударила као струја. "Чуо сам да нам је дошла љубав," рекао је нежним гласом, окренувши се према искушеници Нино (садашњој игуманији Мариам) и показавши на њу, рекао: "Постаћеш игуманија кроз дванаест година."

Кад је старац дошао у манастир за свој смештај је изабрао мали дрвени кокошињац, иако је била хладна касна јесен. "Овде ће живети монах Гаврило и нико се неће усудити да уђе ту," објавио је свима. Мариам и ја смо се ипак усудиле да очистимо његово обитавалиште зато што је било упрљано изметом. За време чишћења старац је неочекивано ушао. Мислиле смо да смо га својим понашањем прогневиле, али се испоставило супротно, благословио нас је.

За четири године мог живота у Самтавијском женском манастиру нисам напуштала старца. И премда је љубав заклањала осећање страха, никад ме није напуштао осећај да то није обичан човек. За то време смо више пута били сведоци његовог необичног понашања. Могао је да изнајми такси и да не плати ни копејку или да да педесет пута више него што треба; могао је да с гневом, без видљивог разлога, истера из храма било ког човека – угледног или обичног; могао је да иде зими без ципела; могао је да заустави на путу реку кола и да проси, да пева или да игра на било ком месту. Његов однос према људима се није могао објаснити с тачке гледишта људске логике: некога је много понижавао, некога би охрабрио похвалом; некога би натерао да испије вино "до дна"; некога би ставио да клечи и сатима му није дозвољавао да устане. Многи поступци оца Гаврила су излазили ван оквира норми понашања и понекад их је било прилично тешко схватити. Без обзира на то, ја сам свим срећем имала поверења у њега и волела сам га.

Једном ме је отац Гаврило повео у Тбилиси. Почео је да проси испред храма Свете Тројице. Људи су му давали новац, а он га је давао мени. Међу овим људима су се задесили и моји познаници. Није ми било тешко да се по њиховим зачуђеним лицима досетим шта мисле о мени, али нисам за то марила, јер је поред мене био отац Гаврило.

Често сам га видела веома озбиљног, углавном у Тбилисију, у цркви коју је саградио, где се затварао за време поста и никога није пуштао. (Премда му ни тамо нису давали мира, стално су долазили и долазили код њега, а он никога није могао да одбије и све је примао у својој келији.) Отац Гаврило је увек био замишљен и усредсређен. Никад се није шалио и није се правио јуродив, говорио је с нама о озбиљним духовним питањима. Овде је и изгледао другачије: бела прозирна кожа, миран поглед. "Спознао сам своју немоћ," често је понављао. Ове речи су звучале врло искрено – то је говорио чиста

---

³¹ Манастирски комплекс и епископски центар у Кахетији, у месташћету Бодби. Овде се 335. г. упокојила света равноапостолна Нина и ту је била сахрањена по свом предсмртном завештању. Изнад гроба светице подигнут је храм светог великомученика Георгија Победоносца. – Прим. прев.

срца. Поред њега сам губила осећај за време и нисам могла да схватим да ли је наша беседа трајала сатима или неколико минута.

Време је текло и све више сам схватала да су старчеве речи и поступци, ма како чудно изгледали, одражавали његову дубоку веру и велику љубав према ближњем. Цео живот је посветио испуњавању две заповести: љубави према Богу и љубави према ближњем. Старац ниједног "пониженог и увређеног" који би дошао код њега, није остављао без утехе, његов гнев никад није изазивао очај, већ је будио из душевне хладноће и равнодушности. Ноћу бисмо често чули његов глас, понекад је викао или се свађао се неким, или је с неким водио дијалог, али смо тачно знали да је био сам у келији. Ово његово општење с невидљивим силама ме је понекад плашило.

Никад нисам сумњала у то да отац Гаврило има посебан доживљај света. Може се навести јако много примера који су то потврђивали. Једном је на празник преподобног Шија Мгвимског у манастир дошло много народа. Он се после литургије, за време трпезе, неочекивано обратио једном човеку и упитао га је да ли је починио неки тежак грех. Овај је, запањен, смерно признао да јесте. Сви су осетили нелагодност ситуације, али је отац Гаврило с зачуђујућом деликатношћу изгладио ову непријатност. Кад сам размишљала о ономе што се десило чудила сам се и томе како је старац видео грех у овом човеку, и томе како је сам човек смогао снаге да јавно призна свој грех. Данас је овај човек свештеник.

Једном је код оца Гаврила дошла нека млада жена. Кад ју је угледао почео је да рида. Испоставило се да је старац духом видео да су ову жену задесила два веома тешка искушења.

Једном сам заједно са својим духовником изашла из храма после исповести. То је вероватно био једини пут кад је духовник упорно захтевао да испуним нешто за шта тада нисам имала духовне снаге. Била сам очајна. Кад смо ушли у трпезарију пришао му је отац Гаврило и упитао га: "Зар ти је није жао? Шта радиш? Да ли знаш колико јој је лоше?!" Тако је знао шта ме је болело. А обично ме је "моловао" оваквим бојама, на пример: "Теодора неће пропасти – обориће с коња било кога, а сама ће да седне."

Многи су волели оца Гаврила, али је било и оних који су га сматрали обичним пијанцем. Међутим, никад нисам видела да се отац Гаврило љути на њих – био је снисходљив према њиховој немоћи, опраштајући њихово осуђивање, зато што му није било потребно признање.

Једне ноћи је почео да удара у звоно. Тако рано смо устајали на молитву и тако је мало времена остајало за одмор да сам хтела да још мало одспавам, а он је, непрекидно, наставио да звони и да све позива: "Устајте, Грузија је у крви! Поубијаће се браћа док ви спавате!" Тада нисмо схватили зашто нам старац није давао мира – нисмо схватили док се на нашу земљу нису обрушила веома тешка искушења.

Монахиња Нино (Кокиашвили):

У Самтавријском женском манастиру се подвизавам већ око тридесет година. Пре тога сам живела у Тбилисију у комшилuku оца Гаврила, близу храма свете великомученице Варваре и често сам долазила код њега у цркву. Кад сам први пут дошла тамо, од чуда сам се збунила: иконе су висиле на свим зидовима одозго до доле, на специјално постављеним стубовима, на затегнутом канапу су се такође налазиле иконе. Али, највише ме је запањила очева проповед. Док сам га слушала заборавила сам на све светске потребе – није било могуће слушати га без суза. Одмах ми је приликом првог сусрета предсказао да је мој пут манастир. Отац Гаврило је неустрашиво проповедао, иако је време било страшно и храмови су се затварали.

Једном ми је отац Гаврило дао нешто замотано у папир. Тада је било врло тешко доћи до црквених предмета, нисам имала ниједну икону. Каква ме је радост обузела кад сам, одмотавши завежљај открила у њему иконе и крст. Ставила сам их у угао у којем сам се молила.

Други пут ме је благословио да се видим с мати Нино (Пеикришвили). Упознале смо се и она је почела да ми прича житија светих и да ме усрдно учи да читам псалме на старогрузијском. Могла сам дуго да останем у кући мати Нино. Сваког дана су код ње долазили млади људи од којих су многи касније постали свештенослужитељи.

Након што је старац рекао да је мој пут – манастир, десило ми се знамење – глас ми је рекао: "Иди у Мцхету у манастир." Следећег дана смо у шест сати ујутру моја рођака и ја кренуле у Мцхету. Тада нисам остала у манастиру, већ сам дошла после неколико година. Добро се сећам речи старца Гаврила, које је изрекао мени, новопостриженој монахињи: "Кћери моја, мораш показати велико послушање и смирење." Крст који ми је поклатио виси на улазу у моју келију, тешећи ме, укрепљујући и чувајући од сваког зла.

У молитвама молим оца Гаврила за укрепљење Самтавријског женског манастира и за све цркве и манастире Грузије.

Монахиња Катарина (Ебралидзе):

Једном ме је отац Гаврило позвао и благословио да насликам икону Спаситеља. Одбијала сам плашећи се да нећу моћи. Али је старац рекао: "Немој да спориш, донећу ти све што је за то потребно, и ради оно што ти кажем." Схватила сам да је бескорисно да се супротстављам.

Почела сам да сликам икону и тако сам је брзо и лако насликала да сам се сама чудила. Чинило ми се да Спаситељ изгледа врло строго, то сам и рекла старцу. "Немој да се секираш. Потребна ми је баш таква икона Спаситеља," рекао је, чиме ме је врло обрадовао. Заблагодарила сам Господу за то што ми је дао могућност да Му послужим.

По благослову Његове Светости и Блаженства Католикоса-Патријарха Илије II и митрополита Цхум-Абхаске епархије Данила, с још неколико монахиња сам премештена из Самтавријског манастира у Сванетију.³² Вратила сам се годину дана касније. Отац Гаврило није желео да поново идем у Сванетију, али је у то време код њега дошао настојатељ цркве из Сванетије отац Георгије, и дуго су разговарали. Затим ме је старац позвао и рекао: "Знаш, настојатељу је потребна помоћ. Кад би ми дозвољавало здравље, сам бих отишао код њега. Узимам на себе све твоје немоћи и благосиљам те – иди у Сванетију."

Старац се усрдно молио и Благодат Божија је сишла на Сванетију.³³

Због тога се отац Георгије на свакој литургији моли за упокојење старца Гаврила, помиње га као великог молитвеника.

Моја мајка, схимонахиња Јована, је из световног живота у манастир дошла кроз велика искушења. Имала је саркому ноге, два пута је оперисана. Лекарима су већ изгубили наду, а ми, родбина, уздали смо се само у Бога. Њено стање се из дана у дан погоршавало. Без обзира на то што је отац Гаврило боље од мене знао стање моје мајке он упита: "Како ти је мајка?" Одговорила сам: "Не плаши се смрти, мирно је чека." Он је страшно почео да виче: "Шта мислиш да се трпљење сматра мучеништвом? Од тебе ће се тражити одговор за њу као од кћерке. Дајем ти благослов да одмах данас одеш код Патријарха и да од њега сазнаш вољу Божију."

Патријарх је благословио операцију и лекарски конзилијум је одлучио да се под хитно ампутира нога. Схимонахиња Јована се по милости Божијој и молитвама оца Гаврила, добро осећа.

Једном је отац Гаврило мирно седео у дворишту манастира на клупици. Пришла му је лепа жена нашминканих очију, у панталонама. Села је старцу у крило, пољубила га је и рекла: "Оче Гаврило, како сте Ви лепи. Свиђате ми се! Опет ћу Вам доћи..."

Стајали смо уочено, не схватајући шта се дешава.

³² Област Грузије која се налази на југо-западним падинама Главног Кавкаског ланца. – Прим. прев.

³³ По молитвама оца Гаврила у Сванетији је обновљен монашки живот. – Прим. прев.

Отац Гаврило као да се скаменио. Мислили смо да је неко намерно послао ову жену. Старац је дуго слушао, није је прекидао, затим је изговорио: "Дођи, Маквала, опет дођи..." Кад је чула да ју је старац назвао по имену, нагло је скочила са старчевих колена и потрчала према излазу не осврћући се.

Мислили смо да ће се, ако се Маквала и врати следећег дана, поновити исто. Маквала се заиста вратила, али се десило чудо: није имала ништа заједничко с оном која је јуче долазила јуче: носила је дугу црну сукњу, на глави је имала мараму, очи су јој биле уплакане. Стајала је на улазу у келију оца Гаврила и са сузама је понављала: "Оче Гаврило, знам да нећеш отворити врата. Знам да те никад нећу видети, опрости ми моју јучерашњу бестидност. За све ти благодарим."

Запањила нас је оваква промена. Нисам одмах могла све то да примим, али сад јасно видим да је старац Гаврило невидљиво учинио чудо – исцелио је заблуделу жену. Сећам се како је следећег дана, још пре доласка Маквале, старац неочекивано устао и ушао у своју келију. Нема сумње да је предвидео њен долазак и да није хтео да се сретне с њом, а уочи првог сусрета целе вечери никога није примао и молио се испред иконе Пресвете Богородице.

Следећег дана је после литургије пао на прагу храма и ударио се у главу. Сви су се уплашили. Четири монахиње су га с напором подигле и понеле у келију. Нисмо могле да га ставимо на софу и опрезно смо га ставиле на под. Старац је јечао – било нам је врло страшно. Једној монахињи се измакао лакат и она је ударила по диркама клавира који је стајао у старчевој келији. Он је на звуке музике подигао главу. Друга монахиња рече: "Удари још једном по диркама, можда ће се старац осветити." Зачула се музика. Отац Гаврило устаде као потпуно здрав човек и рече: "Свирајте мало "Шалахо!"³⁴ и поче лепо да маше рукама. После игре запева, а кад је завршио с певањем, заплака: "Шта ми се десило, лукави ме је победио. Јуче ми је рекао: "Сутра ћеш ти мени да играш!" – то се и десило."

Нисмо смели да хвалимо оца Гаврила. Није трпео људску похвалу и зато је учинивши нешто добро одмах почињао да се прави јуродив. Постали смо сведоци победе старца над ђаволом и он се, не желећи људску славу, претварао да га је лукави наводно савладао.

Старац Гаврило је имао тако чврсту веру, био је такав молитвеник и извршилац заповести Божјих, да није било могуће замислити да га лукави победи. Понизио се, правило се да је немоћан да бисмо ми поверовали, и успео је у томе. Господ је тек после неколико година просветлио наш разум и ми смо видели старчеву мудрост.

Такав је био наш вољени наставник којег, нажалост, често нисмо разумевали. Није нас случајно прекоревао: "Нисте схватили моју љубав."

Молим оца Гаврила да се моли пред Господом за спасење наших душа.

Монахиња Нана (Кутателадзе):

У Самтавријски женски манастир сам дошла 11. септембра, на дан Усековања Главе Пророка, Претече и Крститеља Господњег Јована. Прво сам била на послушању у трпезарији. Кад је отац Гаврило једном свратио у трпезарију представили су ме и рекли да сам рођака мати Кетеван и да желим да останем у манастиру: "Ова Шантеклера? Ова Шантеклера?"³⁵ Ове речи је понављао док ридајући нисам истрчала из трпезарије.

Једном смо се спремале да изађемо из манастира важним послом и трудиле смо се да нас старац не примети (није волео кад монахиње излазе из манастира). Удаљиле смо се поприлично далеко и мислиле смо да нас више неће видети, кад је он одједном искрсао

³⁴ Темпераментан грузијски градски плес. – Прим. прев.

³⁵ Шездесетих година је био популаран филм режисера Рафаела Хиља "Краљица Шантеклера" (Шпанија, 1962.г.). Глумица Сара Монтељ, која је одиграла главну улогу у овом филму била је олицетворење женске лепоте. У филму је много певала и играла. – Прим. прев.

пред нама. Тада још нисам знала да има дар прозорљивости и да није могуће утајити од њега било шта. Није нам рекао ни речи, али се у његовим очима осећао прекор.

Једном сам без благослова кренула кући. У аутобусу ме је обузела таква срамота због мог поступка да сам се расплакала. Код куће су се веома обрадовали мом доласку. Сели смо за сто и мирно разговарали. Родитељи су одједном ненадано почели да се свађају. Намеравала сам да останем у гостима три-четири дана, али сам помислила да је ипак боља манастирска грдња него родитељска свађа и вратила сам се у манастир. Поред степеништа је стајао старац Гаврило. Позвао ме је да дођем. Прекрстила сам се и почела да се пењем припремивши се на то да ће ме изгрдити. Међутим, он ми је ставио руку на главу и рекао: "Кћери, знаш како те сви волимо. Да се ниси вратила, и ја бих отишао одавде."

Испоставило се да су сестре за мој одлазак рекле оцу Гаврилу. Старац је благословио да се чита акатист Светитељу Николају и да га моле за мој срећан повратак. Старац Гаврило нас је својим молитвама и Богом дарованом силом подстицао да чинимо оно што је било угодно Богу.

Монахиња Нино (Џулукидзе):

За време совјетске власти радила сам у финансијској организацији. Духовник ме је благословио да напустим посао, али нисам могла то да испуним, зато што су моји родитељи били против. Нисам знала како да поступим, сва сам се измучила. Кад одједном сањам: прелиставам папире на којима су приказане неке нејасне фигуре. Одједном се на страници појављује лепо пољско цвеће и на њему крст свете Нине. Сматрала сам да је то Божији знак и напустила сам посао уз Божију помоћ.

Две године после тога духовник ме је благословио да будем на послушању у манастиру. Моја мајка је била категорички против. Сваког дана сам читала акатист Николају Чудотворцу и преклињала га за помоћ. Двадесет другог маја, на празник Светитеља Николаја, дошла сам у Самтавријски женски манастир и остала у њему по благослову игуманије Кетеван. Следећег дана сам угледала старијег монаха. Био је чудно обучен, на грудима је имао велику икону Спаситеља. Помислила сам да је душевни болесник, а он ме је, као да је погодио моје мисли, погледао тако строго да сам се збунила. Рекли су ми да је то старац Гаврило – прозорљиви старац код којег сви долазе по утеху и савет. Заиста, примио ме је с љубављу и дуго је разговарао са мном. И данас се сећам његових поука.

По благослову игуманије, била сам на послушању у трпезарији. Старац је често свраћао у трпезарију, разговарао је с нама, чак је давао кулинарске савете. Причао је како је сам некад спремао храну за ученике богословије.

Неколико месеци после мог доласка у манастир доживела сам тешко искушење. Нека жена ме је оклеветала и почела је да врши притисак на мене, али то никоме нисам причала. Односи између нас су се толико заоштрили да сам одлучила да одем из манастира. Међутим, никоме нисам говорила ни о томе. Једном сам ишла у храм на службу. Отац Гаврило ме је зауставио и тихо рекао: "Непријатељ хоће да одузме благодат, треба крепко стајати и трпети." Зачудило ме је то колико је тачно схватио моје душевне муке. Моје чуђење је било још веће кад је старац у храму пришао жени која ме је увредила и разобличио је. Заблагодарила сам Господу и одустала од намере да изађем из манастира. Ускоро сам постала расофорна монахиња с именом Кетеван, а тачно две године касније, на дан Николаја Чудотворца, двадесет другог маја, постала сам монахиња с именом Нино. Затим сам прешла из Самтавријског манастира у други. Старац Гаврило је био категорички против, говорио је: "Немој да идеш од игуманије Кетеван – бићеш кажњена."

Осам месеци касније, схватила сам да се старчеве речи заиста обистињују. Искушења су била тако јака да сам одлучила да се вратим у Самтавријски манастир и одмах сам отишла код старца. Примио ме је с радошћу и осетила сам да се много секирао

и да се молио за мене. Годину дана касније, игуманија Кетеван и духовник манастира су накратко отишли у Адарију. То време је за мене било веома тешко. Мучиле су ме разне помисли и отишла сам код старца Гаврила с питањем да ли исправно живим, да ли ћу се тако спасити. Старац је био врло уморан и сматрала сам да је неумесно да говорим о личним стварима, па сам ћутала, али је неколико минута касније он сам нарушио тишину: "Сестро, живи исто као што си живела и угледаћеш Царство Небеско."

У последњим тренуцима старчевог живота налазила сам се у његовој келији. У цркви су се од јутра читале молитве. Увече су допутовали митрополит Данило и ахримандрит Михаил. Старац се на читању девете песме Канона осмехнуо и предао је своју праведну душу Господу.

Монахиња Јелисавета (Зедгинидзе):

Раније сам у храм ишла само да запалим свећу. Моја вера је била врло слаба док ме моја бака Ирена Багратиони није позвала у Париз, где је живела у емиграцији после револуције. Служила је као црквењак и појац у храму свете равноапостолне Нине.

У храму привремено није било богослужења зато што се стари старешина упокојио, а нови, отац Арчил (он тамо и данас служи), још није бо постављен. Зато ме је бака водила у грчку православну цркву. Трудила се да продуби у мени веру, искрено желећи да почнем да се исповедам и причешћујем. Већ сам била спремна за исповест, али нисам могла да се исповедам с преводицем код свештеника-Грка. Међутим, кад је свештеник сазнао да сам из Грузије, рекао је: "Ради невино проливане крви грузијског народа, нека ти Бог, чедо, опрости сва сагрешења од рођења до данашњег дана." Тако ме је први пут у животу, без исповести, причестио грчки свештеник. Мој живот се после тога потпуно променио.

Неочекивано за баку, одлучила сам да се вратим у Грузију. Моја одлука је била чврста и бака ме је одмах послала кући.

На послу је све текло нормално, али нисам могла да нађем душевни мир и једном сам, изненада и за саму себе, усклинула: "Госпode, где да нађем спасење и утеху?" – и... случајно сам притиснула дугме телевизора. Оданде су допирали звуци црквеног појања. Схватила сам: моје место је у манастиру. Другарица ми је предложила да отпутујем у Мцхету у Самтавријски женски манастир.

Захвална сам Богу за то што ме је Он тако кратким путем довео у манастир у којем сам се и упознала са старцем Гаврилом. Кад сам га први пут угледала у храму запањило ме је његово лице, светло и благодатно. Одмах сам га заволела и трудила сам се да му будем што ближе. Све слободно време сам проводила код њега у келији, често сам га возила колима. Много ми је помагао, поучавајући ме и укрепљујући у вери.

Једном смо били у његовој келији. Ћутала сам видећи да је старац због нечега узнемирен. Сам је нарушио тишину изговоривши: "Колико невоља очекује Грузију, колико мучења!" Затим ми се обратио: "И на твоју главу ће се обрушити многе невоље, али ће се све то десити ради твог очишћења." Затим ми је отац Гаврило понудио да попијем кафу и у руке је узео веома прљаву шољицу. Као да то не примећује, старац је налио у њу кафу и дао ми је да пијем. Осетила сам одвратност, али сам је савладала и попила. Никад нећу заборавити његов радостан поглед. Пољубио ме је у главу: "Заиста ме волиш, заиста волиш Бога, настави тако и Бог ће увек бити с тобом." Од тада смо се још више спријатељили.

Једном се спремао да иде у манастир Цвари (Крста)³⁶ и захтевао је да купимо вотку. Поред храма је одједном испод мантије извадио флашу, отпио мало и дао мени. На силу

---

³⁶ Цвари (груз. – Крст) – храм, саграђен у VI веку на планини, на ушћу река Куре и Арагве, преко пута древне престонице Грузије Мцхете. Изградњу малог храма Цвари започео је владар Источне Грузије Гуарам на стрмој падини, на самој ивици стене, поред крста који је на планини подигла света равноапостолна Нина. А 586. године син Гуарама Степаноз I почиње изградњу великог Цварија, који је требало да постане

сам отпила један гутљај. Затим је дао нашим другим сапутницима и радосно рекао: "Видиш, нико нас не осуђује, сви ће се они спасити." Мислила сам да ће се све завршити на томе, али је старац рекао: "Немамо хлеба. Треба набавити новац – седи да просиш." Шта да се ради? Села сам да просим. Почели су да нам дају милостињу. Кад се накупило поприлично новца отац Гаврило је позвао све оне који су били у близини и нахранио их је од овог новца. Сам није узео ни залогај, а ову необичну трпезу је завршио речима: "Ко се понизи биће узвишен."

Кад су се у Грузији сваког дана одржавали митинзи он ми је говорио: "Хајдемо, треба да их умирим," – и проповедао би ставши међу демонстранте и све се некако смиривало.

Једном смо се спремиле да одемо из манастира на неко време. Старац је упозорио: "Немојте да идете – биће непријатности." Нисмо поверовале и кренуле смо. На путу смо имале саобраћајну несрећу и само смо чудом остале живе. Кад смо се вратиле старац је рекао да се много молио да се вратимо живе.

Једном је причао: "Кад сам био мали пожелео сам да посетим гроб преподобног Антонија Марткопског.³⁷ Успут сам јако огладнео. Падајући с ногу од умора заспао сам на самој земљи, а кад сам отворио очи угледах неког човека. Он ми даде хлеб и воду и нестале. Кад сам с муком дошао до манастира и угледао икону Антонија Марткопског схватио сам да је човек који ме је спасао од глади био сам преподобни Антоније. Од тада већ много година желим да служим молебн на његовом гробу." Нажалост, није му успело да то учини. За то сам и ја крива. Нисам нашла времена да га одвезем на гроб Антонија Марткопског, иако ме је за то више пута молио.

Бог нека опрости свима који су нешто згрешили пред њим, јер нисмо до краја схватили ко је он и нисмо показивали дужно поштовање према овом дивном старцу.

Монахиња Параскева (Ростиашвили):

Једном сам уснила сан да сам одређена да будем келејница оца Гаврила: негујем га, а он ме учи богоугодном животу. Следећег дана ме је владика Данило позвао да дођем и по препоруци игуманије Кетеван, наложио ми је да негујем болесног старца. Одмах сам с радосћу отрчала код оца Гаврила и испричала му о свом сну и о благослову.

Тада сам врло мало знала о монашком животу. Моја знања су се ограничавала са свега неколико духовних књига које сам прочитала. Зато сам с великим интересовањем посматрала оца Гаврила и његов живот поредила са животом светаца.

Сећам се следећег догађаја. Донели су јело. То је био сутлијаш. Баш ми се јело. Старац, који је у то време чистио рамове за иконе, подигао је главу и рекао: "Једи, ако хоћеш," затим је узео чинијицу, очистио је крпом и пружио ми је. Пробала сам сутлијаш, јако је смрдео на керозин, али сам ћутке, приморавајући себе, све појела. Старац је узео чинијицу од мене, помиришао је, и осмехујући се упитао: "Чини ми се да је крпа била у керозину, како си јела?" Онда је упитао да ли желим да учим. Рекла сам да желим. "Али онда добро запамти да сама желиш да учиш," рекао је старац и још једном замолио да јасно поновим свој одговор.

достојна облога за крст свете Нине. Изградња је завршена 604. године и храм је до нас дошао скоро без измена. Данас се манастир одржава снагама монаха и искушеника. – Прим. прев.

³⁷ Преподобни Антоније, столпник Марктопски (VI век) – један од 13 сиријских отаца. Он је по предању, донео у Грузију први отисак на "ћерпичу" по оригиналу Едеског изображења Спаса Нерукотворног. Настанио се на осамљеној гори, која је у његову част названа Марткопска, што значи "осамљена", где је основао обитељ и саградио храм у част Нерукотворне Иконе Спаситеља. Преподобни Антоније се последњих петнаест година свог живота подвизавао на стубу, због чега је и добио назив столпника. По завршетку свог земаљског живота преподобни Антоније је био саграђен у храму који је направио; на његовој гробници, која је привлачила мноштво верника, дешавала су се чудесна исцељења. Овај стуб, разрушен услед времена, чувао се још у XIX столећу, а манастир, који је основао преподобни Антоније постојао је до средине XVIII века. Слави се 19. јануара/1. фебруара и 7./20. маја. – Прим. прев.

Некада су оци новајлију у манастиру испитивали на следећи начин: говорили су му грубе речи проверавући га. Ако је овај стрпљиво подносио срамоћење, остављали су га у манастиру, а онога ко није хтео да трпи и ко се љутио, слали су назад у свет.

Старац је започео "школовање". Понекад би ме истерао из келије. Тада бих се сетила да сам сама пристала да учим и враћала сам се, кајала, молила за опроштај и он ме је примао с великом радошћу. Понекад би ме намерно срдио да би се открила слаба места моје грешне душе. Отац Гаврило је унапред говорио: "Данас ће се с тобом посвађати, видећемо како ћеш да издржиш." Искусила сам и клевету, и увреде и вређања. Дешавало се да нисам могла то да издржим, а он ме је, све унапред осећајући, са сузама поучавао: "Кћери, желим да брже напредујеш. Кад ме се будеш сећала, сети се и тога како сам те љутио. Што сам те више искушавао, тим сам те јаче волео."

Једном сам стајала поред старчеве келије у манастирској порти. Пришли су ми ходочасници и замолили да им дам воде. Мрзело ме је да идем по воду и послала сам их у трпезарију. Кад сам ушла у старчеву келију он строго упита: "Како се десило да не учиниш добро дело? Брзо иди, дај људима воде, да те нико не предухитри. И запамти да се чак ни једна чаша воде дата ближњем, неће изгубити пред Богом."

Старац Гаврило је водио према Царству Небеском привлачећи све људе хришћанском љубављу, смирењем и послушањем. "Свако искушење ће проћи поред смиреног и неће га дотаћи. Господ смиреном даје благодат; без смирења нико неће видети Царство Небеско," учио је старац. Он је вршио "испите" из смирења и послушања, а значење његових "испита" смо често схватили тек после неког времена.

Једном је неко старцу донео јабуке. Он је заповедио да се скува слатко од ових јабука, само са семенкама. Мислила сам да ће се укиселити и скувала сам без семенки – и цело слатко се укиселило. Овим поводом старац је испричао следеће: "Једном је ава свом послушнику дао расад купуса и благословио је да га посади наопако – да корење буде на горе. Послушник је помислио да је отац остарио и да не схвата шта говори. Посадио је корење у земљу и цео расад је пропао. "Ето, то је плод непослушања," рече ава. Послушник замоли за опроштај и посади расад онако како је наставник благословио и расад се примио. "То је плод послушања," рече ава овог пута."

Једном је неко старцу Гаврилу донео тридесет јаја, он је благословио да петнаест врати, али људи нису послушали и оставили су их. Свих ових петнаест јаја се претворило у муњак и бачено је. Она су била плодови непослушања, и нису се могла јести.

Један монах упита старца шта је пост. "Сад ћу ти објаснити," одговорио је и испричао монаху све грехове које је овај починио. Монах од стида није знао шта да ради. Плакао је павши на колена. А старац је с осмехом рекао: "А сад иди, ручај." – "Не, оче, хвала, не желим," одговори монах. "Управо то и јесте пост, кад се сећаш својих грехова, кајеш се и више не размишљаш о храни."

Отац Гаврило је говорио: "Неки тврде да не осећају блудну страст, али то је глупост: док постоји разлика међу половима, биће и борбе. Главно је да се ради љубави према Христу не приђе жени кад човека напада телесна страст. Управо то и јесте подвиг."

Једном је у Самтавријском манастиру било много страних туриста. Старац их је погледао и рекао: "Они позади имају огледала на којима се виде њихови грехови."

Кад је био болестан и лежао у својој келији замолио је једног парохијанина да оде у храм и тамо потражи икону Спаситеља. Прецизно је објаснио коју тачно и где. У храму су заиста нашли ову икону, прашњаву и с оштећеним рамом. Очишћена је, рам је поправљен и икона је стављена у олтар. Свештеник је рекао да остане тамо. Кад се парохијанин вратио код оца Гаврила и све му испричао, он је остао врло задовољан и рекао је: "Управо то сам и хтео."

Пред Велики пост, у недељу праштања, увек је с амвона на коленима све молио за опроштај. Ако се дешавало да човек који је увредио старца није долазио код њега да моли за опроштај отац Гаврило је сам ишао код тог човека.

Кад сам била старчева келејница и неговала га, све моје страсти су некуда нестале, појачале су се разумне помисли. Понекад сам се осећала врло лако, као да сам летела на крилима, тада се старац трудио да ме отрезни. А кад сам падала у униције и кад ми је било тешко на души, он ме је тешио: "Потрпи, потрпи!"

Сећам се, једном је требало да одем из манастира неким послом. Старац је упозорио: "Запамти да је твој духовник све време с тобом!" И заиста, имала сам осећај да зна сваки мој корак и без обзира на то што сам веома желела да видим своју родбину одмах сам се, чим сам завршила посао, вратила у манастир.

Био је ведар сунчан дан. Старац је код келије разговарао с једном парохијанком. Сунце јој је заслепљивало очи и она је замолила за дозволу да уђе у келију. Старац је с чуђењем упитао: "Зар је тако тешко гледати сунце?!"

Често је молио да га на изласку сунца изведем из келије и говорио је: "Знаш да сам у пријатељству са сунцем."

Једног јутра је код њега дошла млада жена и рекла је да тог дана иде на рођендан, а нема поклон, па је замолила старца за икону. Помислила сам: "Како се ова жена дрзнула да се старцу обрати с таквом молбом?" Старац није волео да поклања иконе, али је њој одмах поклатио, а онда јој је дао још и крст. Жена је павши на колена рекла: "Као да сте прочитали моје мисли!"

Једном је у келију код оца Гаврила дошао брачни пар, жена је била трудна. Старац им је говорио да дете све схвата и да га још у мајчиној утроби треба учити Речи Божијој. Муж се зачудио: "Ја не чујем како људи причају иза зида. А шта може да чује дете у мајчиној утроби?" – "Не верујете?" упита старац и окрену се према жени: "Малишане, да ли ме чујеш?" Плод је почео да се креће толико јако да је жени било тешко да стоји и она је села.

Код старца су довели госта с Атонске Горе. Отац Гаврило му је одмах поклатио икону свеца чије је име овај носио, - пре него што су госта стигли да представе старцу. Зачуђен, гост је пао на колена пред старцем и замолио га је да дође на Атон, али је отац Гаврило одговорио да никуда неће ићи из Грузије. Овај гост био је настојатељ Ксенофонтског манастира.³⁸

Једном сам седела у старчевој келији. Он ме је одједном замолио да га оставим самог. Веома сам се зачудила и пожурила ка излазу, а кад сам се осврнула видела сам да његово лице сија као сунце.

Било ми је дозвољено да улазим у келију без молитве, само се прекрстивши. Једном сам ушавши у келију чула да старац с неким разговара. Погледала сам унаоколо, али нисам никога видела. Кад сам упитала старца с ким је причао, он одговори: "С Анђелима."

Једном је код старца дошла нека жена и рекла да јој је спасио живот и да жели да му се захвали. Испричала је: "Живим у старој кући поред гробља. Једном су у моју кућу упали разбојници. Од страха сам почела јако да се молим, да молим оца Гаврила за помоћ. И изненада сам угледала чудо – однекуд се појавио старац и претећи великим штапом, отерао је разбојнике из куће. Чим су разбојници побегли, старац је нестао – исто тако нагло као што се и појавио."

Сећам се како је отац Гаврило, већ болестан, замолио да га одведемо у храм. Тамо је клекао на колена испред иконе Мајке Божије и преклињао: "Прими мене на жртву, а Грузију спаси!"

Кад би мисао о Грузији обузимала његово срце, он би ме позвао да дођем и замолио да отпевам успаванку. Сва бол грузијског народа је пролазила кроз његово срце. "Тешко оном монаху или монахињи, које не дира бол сопственог народа," говорио је старац.

Кад су га људи вређали, исмевали, псовали, с чуђењем сам питала: "Није ваљда да их ипак волите?" А он је тужно одговарао: "Сад их још више жалим и још више волим."

---

³⁸ Манастир светог великомученика Георгија Победоносца на Светој Гори Атон. Основао га је преподобни Ксенофонт у V веку. – Прим. прев.

Људе који су код њега долазили старац није остављао да чекају: "Како могу да будем миран ако ме неко чека? Добар монах мора имати срце осетљиво као жена." Његова мала келија је могла да прими много посетилаца, све их је окупљао и давао им је духовне савете и поуке. "Не брините се за тело, размишљајте о души, о спасењу душе. Онај ко је победио свој језик и стомак, већ је на правилном путу. Пре свега тражите Царство Небеско, а остало ће се само придодати,"³⁹ подсећао је на речи из Светог Писма.

"Да ли се сме слагати да би се спасио човек?" неко је упитао старца. Он је одговорио: "Понекад човек крије нешто да не би нашкодио другом човеку," и испричао је следећу причу: "Један разбојник којег којег је јурила потеря, утрчао је код отшелника и замолио га је да га сакрије. Овај га је сакрио. Кад је упала потеря и упитала да ли је неко свраћао код њега монах је мирно одговорио да никога није видео."

Није добро кад лажеш због страха. Кад не говориш истину због љубави према човеку – лаж ће се, наравно, уписати као грех, али ће љубав све покрити.

Једном је упитао: "Ко ће ми објаснити: шта значи: уписао је молитву у грех?"

"Вероватно се неправилно молио," био је одговор.

"Не, правилно се молио," рекао је старац.

"Вероватно се није молио срдечно."

"Не, молио се срдечно."

"Вероватно се молио непажљиво, расејано."

"Не, сад ћу вам објаснити," рече старац. У тај час уђе код њега једна парохијанка по благослов. Старац ју је замолио да нешто учини, а она је одговорила да сад не може, а касније ће видети. "Сад ће да оде и молиће се пет сати. Али, како ће Бог услишити њену молитву – јер она није помогла молиоцу? Ако не испуњавате заповести Божије, не узнемиравајте Бога многим молитвама, Он неће чути и ваша молитва ће вам се уписати у грех. Добра дела отварају врата Раја. Смирење ће увести у њега, а љубав ће показати Бога. Ако за молитвом не следе добра дела – она је мртва," говорио је старац.

Једном је код старца дошао брачни пар, који је одавно био у браку, али није имао деце. Лекарска дијагноза није била утешна. Старац им је рекао да клекну на колена и благословио их је, а онда им је рекао да три пута закажу молебан Јовану Крститељу и да ће добити дете. Кад су супружници одлазили, старац је још једном поновио да ће им се за годину дана родити дете. "Ако буде дечак даћу му име Гаврило," рекла је жена. "Царица Тамара је била жена, а по чему је била гора од других?" одговори старац.

Годину дана касније им се родила девојчица. Новорођенче су донели код старца ради благослова.

Старац је причао: "Једном се у олтару за неког свештеника причало да је пијаница. И ја сам га осудио, без обзира на то што тог човека нисам познавао, - пожелео сам да се покажем пред Патријархом. У нашој кући је увек било много вина. Ја не пијем, али ми се једном пило и попио сам. А кад сам попио, отишао сам у Сиони⁴⁰ и дрско сам ушао у олтар. Нашао сам се управо на месту на којем сам осудио оног сиротог свештеника. Пољуљао сам се, а Патријарх ме је придржао тако да други нису чак ни приметили. Затим сам се досетио због чега ми се то десило. Кад осуђујеш некога, осуђујеш Самог Бога."

Једном је код старца дошао младић. Старац га је строго погледао и рекао: "Иди и причести се, спасиће те благодат Причешћа." Младић се истог дана причестио. Затим је испричао: "Одмах после Причешћа код мене је свратио друг и позвао ме је да одем с њим у госте. Али, сам одбио због тога што сам се причестио. Друг је отишао сам. Имао је саобраћајну несрећу и погинуо је."

Једном је отац Гаврило рекао познатом младићу: "Буди опрезан, може да ти се деси несрећа." Неколико дана касније неко је пуцао у њега, али му је метак само опрљео косу, не наневши му било какву повреду.

³⁹ Уп. Лк. 12, 31. – Прим. ред.

⁴⁰ Сионска саборна црква у име Успења Мајке Божије. – Прим. ред.

Старац је причао: "Једном сам у Тбилисију на улици проповедао о Христу. Напала су ме двојица младића, скинули су с мене крст и медаљон с моштима и побегли. Шта сам могао да учиним? Викнуо сам да се врате. Вратили су се. Кажем им: "Приђите." Они приђоше. "Дајте ми медаљон с моштима," – дадоше ми. "Крст нека остане с вама и сам ће вас осудити," рекао сам им.

Ускоро су код мене дошли људи с молбом да служим опело за неког човека. О њему се причало да је недељу дана пре тога скинуо крст са свештеника и да му је овај рекао: "Крст ће те осудити." И ево, овај момак, који је до тада био апсолутно здрав, изненада се тешко разболео и умро је. "Оче Гаврило, он ће вероватно доспети у пакао?" – "Молићу се да се из пакла подигне у Рај."

Отац Гаврило је понакад поучавао људе на чудан начин. Излазио је из келије, седао на столицу, звао би некога да дође код њега и заповедио да оде у келију и донесе шерпицу. Човек никако није могао да је нађе. Старац је почињао да виче на њега – тада су се одмах показивала слаба места тог човека. Са временом је човек, који је захваљујући старцу спознао своје немоћи и онај кога је он "истренирао" у смирењу, лако је могао да се брани од демонских сплетки.

Старац је волео да седи поред своје келије. Једном је неки свештеник пролазио поред нас. Отац Гаврило ме је тихо упитао: "Хоћеш да продрмам овог свештеника?" Уплашила сам се и замрла у очекивању. Старац га је грубо изгрдио. Свештеник је мирно саслушавши рекао да је још гори и да заслужује још већи гнев. Тада га је старац загрлио с љубављу и назвао својим братом.

Отац Гаврило је из келије често износио крчаг, поставио би га и одозго прекрио крпом, као да га је сакрио. У ствари, крчаг се врло лепо видео. Правио се да пије како би сви мислили да је пијанац.

Једном је неколико људи који су изашли из храма почело да баца каменице на пса-бескућника. Отац Гаврило је видео ово и с болом рекао: "Боље би било да уопште нисте били на литургији."

Код оца Гаврила су довели једног искушеника, који се спремао за монашки постриг. Старац га је дуго гледао, затим га је загрлио и благословио. Из житија Симеона Јуродивог⁴¹ знамо да је грлио људе желећи самим тим да запечати на њима благодат Божију.

Дешавало се да за време пострига оних које су очекивала велика искушења отац Гаврило рида испред икона. Једном је вршен постриг неке монахиње. Старац је горко плакао и говорио: "Кћери, кћери, како ми те је жао, ти овај крст не можеш да понесеш. Дошло је време и она је напустила манастир."

Једном су код оца Гаврила дошли важни чиновници. Старац је свима рекао да клекну на колена. Један младић је то гледао с недоумицом. Старац га је, одгонетнувши његове мисли благословио да клекне на колена. Овај није знао шта је послушање и није послушао, али кад је старац поновио своје речи по други пут, човек је упркос својој вољи пао на колена и без благослова више није могао да устане.

Старац је веома волео оперу "Даиси"⁴² и неколико пута је ишао у драмско позориште на ову представу. Посебно му се свиђао моменат кад Католикос благосиља народ. "Без обзира на то што на сцени није био прави Патријарх, већ само глумац који је играо ту улогу, ипак сам устајао кад се он појављивао на сцени," сећао се старац. Једном глумац нешто није учинио како треба и отац Гаврило га је зауставио: сам се попео на сцену и указао где је овај погрешно. Представа је прекинута и старац је директно с бине почео да проповеда.

Једном је код старца дошла девојка и испричала да се у њиховој кући стално дешавају свађе и скандали, а недавно је брат побегао од куће. Старац се одмах спремио и

⁴¹ Преподобни Симеон Палестински, Христа ради јуродиви. Слави се 21. јула/3. августа. – Прим. прев.

⁴² Оперу "Даиси" (груз. – залазак) 1923. године је написао грузијски композитор Захарија Шалиашвили (1871-1933.). – Прим. прев.

отишао је у ову кућу. Кад су дошли брат је већ био код куће. "Нека сила ме је натерала да се вратим," рече он. "Отац Гаврило је пришао иконама и почео да се моли. Видела сам како је икона Мајке Божије заблистала и како су зраци обасјали старца," причала је девојка. "Он је завршио молитву и отишао. Од тада су у нашој кући завладали спокој и мир."

Старац је био задивљујући проповедник. Никад ништа није записивао, али би се човек његових речи сетио управо у тренутку кад је то било потребно.

Старац је био проповедник љубави. Често је говорио о љубави исто као апостол Павле: "Права љубав је великодушна, није ташта, није надмена, не чини зло, није завидљива, не горди се, не гневи се, све трпи и има поверења. Међутим, егоизам се супротставља љубави. Егоиста ништа не даје, све граби за себе. Он никад неће бити задовољан, чак ни ако стекне сва богатства света. Ако имаш све, али немаш љубави, сматрај да немаш ништа."

Старац је упитао једног парохијанина: "Знаш ли шта значи волети ближњег?" – "Како да не знам!" био је одговор. Ако неко умире, а ти га покријеш својим телом и умреш уместо њега..." – "Да. И ја ћу испричати шта значи волети ближњег. Ако је неко болестан и потребан му је лек, а треба га донети издалека, можда и ноћу, и проћи кроз шуму којом лутају вукови, - и ти без размишљања кренеш на пут ради спасења ближњег – то је љубав."

Старац је говорио: "Човек може да се научи љубави и ви то морате да чините. Ако видите несрећу ближњег – молите се за њега. Тако ћете се и научити љубави. Ма шта да се деси, не губите наду у Бога. Онај ко у себи до краја буде сачувао веру неће бити гладан и неће пострадали од природне непогоде."

Отац Гаврило је учио: "Молите се. Молитвом се могу померити брда. Пре свега тражите Царство Небеско." – "А како се за време јела може тражити Царство Небеско?" упиташе га. "Кад једеш сећај се гладног, жедног, страдалника."

Старац је често плачући говорио: "У Грузији се мењају обичаји. Оне који подлегну светским саблазнима препознаћете на следећи начин: они ће ићи голи. Хришћани ће бити пристојно обучени. По канонима Свете Цркве жена не сме да носи панталоне. По човековој одећи види се и његово духовно стање."

Отац Гаврило је унапред знао где ће бити сахрањен. Тада су људи мислили да се шали зато што је на том месту лежало много ђубрета и шута. Али, све се десило као што је старац предсказивао.

Старац је често долазио у Шио-Мгвимски манастир. Кад је био у манастиру, увек је био на послушању. Једном га је настојатељ благословио да помаже у чишћењу храма. Испушеник је прао под. Отац Гаврило је нашао четкицу за зубе и стругалицу, клекао је на колена и очистио цео под, чак и фуге између плочица.

Старац је причао како је једном затворивши очи угледао царицу Тамару. Она му је показала место свог гроба говорећи: "Гаврило, овде је мој гроб."

Старац је говорио да се док се нерукотворна икона Спаситеља буде налазила у музеју⁴³, неће појавити Ацкурска икона Мајке Божије⁴⁴ и Иверска икона неће доћи с Атона да освети Грузију.

---

⁴³ Старац говори о отиску с оригинала Едеског изображења Спаса Нерукотворног (в. фус-ноту на стр. 91). По предању, ова Нерукотворна Икона се појавила кад је Сам Господ наш Исус Христос уз Лик прислонио комад тканине и послао га цару Едесе Авгарозу. Ова икона такође носи назив "Анчисхати". Анчи је бивши епархијски градић у Грузији, који се данас налази на турској територији; Хати (груз.) – икона. Ова чудотворна икона се до данас налази у Државном музеју уметности у Тбилисију. – Прим. прев.

⁴⁴ Ацкурска икона Мајке Божије је нерукотворна икона Мајке Божије коју је у I в. у Грузију донео свети апостол Андреј Првозвани. Свети Андреј је с проповеђу Јеванђеља обишао многе градове и насеља у Грузији. У граду Ацкури је у близини савременог града Ахалцихе, по молитви апостола васкрсао сина удовице који је умро недуго пре његовог доласка и ово чудо је подстакло становнике града да приме Свето Крштење. Апостол Андреј је ту за новопросвећене поставио епископа, јереје и ђаконе, а пред одлазак на пут

Једном је на територији манастира филмски режисер Гиули Чохонелидзе снимао филм о Антимозу Иверијелију.⁴⁵ Старац је у то време тешко боловао. Код њега је дошао јеромонах ради миропомазања. Кад је угледао старца на ногама после Миропомазања Гиули Чохонелидзе се веома зачудио и замолио је за дозволу да га сними кад буде ишао око храма. Старац је благословио и снимљени су следећи кадрови: испред литије иде старац Гаврило и кропи светом водицом све унаоколо, а за њим иду игуманија Кетеван и монахиње с иконама и појањем песама. Филмски режисер је рекао: "Желим да снимим филм о доласку Иверске иконе Мајке Божије са Атона у Грузију, да ли бисте могли да учествујете?" – "Зашто да не," одговори старац, "само поред мене мора бити седам правих монаха," и наставивши да се прави јуродив, с осмехом упита: "А шта ако будем пијан и паднем кад кренем по води?" – "Не бојте се, ставићемо испод дрвене даске. Оне се неће видети и ви ћете проћи по њима," одговори режисер. Старац тада устаде и намрштивши се, рече: "Какав сам ја монах ако не могу сам да прођем по води и ако ми постављају даске."

Једном је код оца Гаврила дошао неки јеромонах и рекао да не верује у његова чуда. "Клекни на колена," благослови отац Гаврило, и монах смерно стаде на колена. "Док не благословим, сам нећеш моћи да устанеш с колена." И заиста, није могао да устане.

Старац је учио: "У последња времена људе ће спасити љубав, смирење и доброта. Доброта ће отворити врата Раја, смирење ће га увести у њега, а љубав ће показати Бога."

Све оне који су долазили код њега по благослов с плачем је преклињао: "Чините добро, да би вас ваша доброта спасила. Земља се до пола претворила у пакао, антихрист стоји на вратима и не само да куца него проваљује. Видећете антихриста, он ће се потрудити да се зацари на целој планети. Свуда ће бити прогони. У Грузији ће бити мање прогона, јер је она је удео Мајке Божије. Само будите сложни, држите се заједно, по десеторо-петнаесторо. Помажите једни другима. Не бојте се: у тешким тренуцима ћу бити с вама и помоћи ћу вам, иако ме нећете ни видети. Премда се и раније говорило о доласку антихриста није било оваквих знамења. Било је ратова, али није било небеских чуда и свеопште отуђености. У последња времена немојте гледати у небо: можете да се преластите чудима која ће се тамо дешавати – да погрешите и да погинете. Антихрист се већ родио. Његов жиг ће видљиво стављати на руку и на чело. А намирнице неће моћи да вам нашкоде. Иако на њих и стављају број антихриста то још није печат. Треба изговорити молитву "Оче наш", закрстити, покропити јело светом водом и тако ће се ваша храна освештати."

Старац нам је причао: "У младости сам седео у својој келији и на различите начине сам хтео да израчунам кад ће бити долазак антихриста. Преклињао сам Бога да ми то саопшти. Одједном се изнад мене појавио Анђео Господњи, замолио је за папир и на њему је написао: "Борба између пророка Еноха, Илије и антихриста приказиваће се на телевизији. Кад наступи време одласка Иверске иконе Мајке Божије с Горе Атон, зазвониће звона, храмови ће се видљиво поклонити у знак опроштаја. Милост Божија је што ће бити приказано на телевизији и то ће видети цео свет."

Ђаво има 666 замки. У време антихриста људи ће спасење очекивати из космоса. Управо то ће бити највећи ђавољи мамац: човечанство ће молити ванземаљце за помоћ не знајући да су они демони."

Старца су питали да ли човек може да украде храну ако не буде могао да је купи. Он је одговорио: "Ако украдеш прекршићеш једну од десет заповести. Онај ко тако

оставио је у граду икону Богородице (Ацкурска икона Прсвете Богородице се слави 15./28. августа). – Прим. прев.

⁴⁵ Антимоз Иверијски (XVIII в.) – румунски митрополит грузијског порекла. У детињству је киднапован и одвежен из Грузије. Васпитаван је на двору патријарха у Јерусалиму. Кад се обрео у Румунији (у Валахији) Антимоз је стекао велики ауторитет и утицај и постао је митрополит Валахије. Активно се борио за независност Румуније. Румунска Православна Црква је Антимоза прибројала лику светих.

Захваљујући сусрету режисера Гиулија Чохонелидзеа и оца Гаврила на снимању филма о Антимозу Иверијском данас имамо јединствене филмске кадрове са старцем. – Прим. прев.

поступи ионако ће примити антихриста. Верујући човек ће се уздати у Бога. А Господ ће у последња времена за Свој народ учинити таква чуда да ће му један листић с дрвета бити довољан за цео месец. Човек који истински верује, закрстиће земљу и она ће му дати хлеб. Ако девојка буде силована против своје воље она ће пред Богом остати девица. Исто тако ће бити и с антихристовим жигом – ако га ставе против човекове воље он на њега неће деловати.

У Јеванђељу је написано да ће прогона бити свуда и тешко ономе ко измени Јеванђеље. Доћи ће време кад ће морати да се иде у планине, само не појединачно, одлазите у групама у планине и шуме. За верујуће хришћане ће највећа несрећа бити то што ће они сами отићи у шуму, а блиски људи ће примити жиг антихриста.

У последње време ће присталице антихриста ићи у цркву, крстиће се и проповедаће о јеванђељским заповестима. Али, немојте веровати онима који не буду имали добрих дела. Прави хришћанин се може препознати само по добрим делима."

Старац је говорио: "Човеку је тешко да проникне у Промисао Божји. Постоји допуштење, воља и Промисао Божји. Допуштење је кад Бог човеку даје слободу. Човек онда ради оно што жели. Кад делује воља Божија човек чини оно што Бог заповеда. Божија воља увек доноси добро. Промисао Божји управља: час дозвољава допуштење, час вољу. Кад не можеш да решиш питање и не знаш шта да радиш препусти се Промислу Божијем и више не размишљај о томе."

Старца су питали да ли постоји судбина. "Не," одговори он, "неки кажу: "било му је суђено". Али ако је човеку тако било "суђено" због чега му онда Бог суди? Ми сами смо ковачи своје "судбине". Ако човек погине неразумно подвргавајући свој живот опасности, он ће починити грех, а судбина с тим нема никакве везе.

Душа се састоји од три дела: помисли, осећања и жеље. Помисао је у разуму, осећање је у срцу, а жеља је у целом телу. Кад се појави нека жеља узбуди се цело тело.

Бесмртни дух има три својства: страх Божји, савест и стремљење ка Богу, чега нема код птица и код животиња. Бесмртни дух је у крви, али то није крв.

Раније, пре пада у грех, духу су се потчињавали и душа и тело. После грехопада прекинула се веза с духом и душа је остала под влашћу тела. Шта тело пожели, то душа чини. Душа покреће, а дух разуме. Бог је ради човековог спасења у њега уградио савест. Дух је разуман и зна све о савести. Разуме шта је добро, а шта је рђаво. Није случајно што се кад непознат човек пролази поред тебе понекад радујеш, а понекад најежиш.

"Да ли ће се сви спасити?" упиташе старца. "Не," са сузама одговори он. "Бог ти се неће смиловати и ја нећу моћи да ти помогнем ако сам не уложиш труд, ако не порадиш на свом спасењу. Онај ко спасава своју душу помаже и другом речју или делом – он је извршитељ заповести Христових."

Недуго пред своју смрт старац рече: "Ено, тамо, у ћошку, стоји моја смрт и чека ме. Одлазим да бих био ваш заступник пред Богом. Ја ћу вашу молитву донети до Господа." Две недеље пред смрт поклонили су му икону Спаса Нерукотворног на којој је Господ насликан с трновим венцем. Рекла сам да је кад су му поклонили икону Мајке Божије пола оздравио, а сад ће се исцелити у потпуности. Он је почео да одмахује главом и одговорио је да као што је Спаситељ с трновим венцем страдао, тако је и њему дошло време да пострада и да умре. "Три дана унапред ћеш знати кад ћу умрети," рече старац. Три дана пре тога читала сам молебана Мајци Божијој молећи за старчево оздрављење. Ноћу сам уснула Пресвету Богородицу и Она ми је рекла да ће кроз три дана доћи и потпуно исцелити старца. Кад сам се пробудила све сам му испричала. Тужно ме је погледао и само је замолио да ноћу не спавам и да разговарам с њим. Из све снаге сам се трудила да не заспим, али сам ипак заспала. Не знам колико дуго сам спавала, али сам, кад сам се пробудила видела да старац не спава. "Обећала си да нећеш заспати," прекорео ме је. Постидела сам се. Било је четири сата по поноћи кад је позвао: "Мати, мати,..." а затим: "Сестро, сестро..." Пришла сам: сузе су му капале из очију. Поклонила сам се и он ме је благословио. Благословио је и прекрстио Грузију на све четири стране, с љубављу се

осврнуо унаоколо и почео да се моли гледајући икону Николаја Чудотворца. Следећег дана, кад се смркло дошли су владика Данило и духовник Самтавријског манастира отац Михаил. Владика је прочитао Канон кад се душа с телом растаје. Старац се осмехнуо и спокојно престадио.

Било је невероватно, али његова смрт у души није оставила ни тежину, ни тугу, већ само необичну радост и лакоћу.

Монахиња Текла (Ониани):

По благослову владике Димитрија (Шиолашвилија) и мог духовника Василија (Киквадзе) 1994. године сам дошла у Самтавријски манастир. У њему је живела моја другарица Мариам. Она ме је довела до куле и тихо ми је рекла: "Овде живи прозорљив старац." "Вероватно је у прелести," помислих. Неколико дана касније ме је једна од монахиња, мати Параскева, одвела код оца Гаврила (у то време није излазио из келије због прелома ноге). Била сам врло узбуђена пред сусрет с њим, а кад сам га угледала одједном сам схватила да он све зна, све види и да ништа не треба да објашњавам. Неко време су сви седели ћутке. Тишину је нарушила мати Параскева упитавши за мене: "Да ли ће остати у манастиру?" Старац строго рече: "Дођи и клекни на колена." Ја брзо учиних оно што је старац рекао и погледавши га скамених се, потресена: старац је блистао. Он упита: "Да ли желиш да будеш монахиња?" С напором сам одговорила: "Не." Никад нисам озбиљно размишљала о монаштву иако ми се увек свиђао монашки живот. Отац Гаврило је с горчином одмахнуо главом и рекао: "Земља се до пола претворила у пакао, цео свет гори..." Заувек сам запамтила ове речи. Мати Параскева је поновила своје питање. Старац Гаврило ме је дуго гледао, а онда је рекао: "Човек не треба увек унапред да зна шта ће му се десити."

Сад схватам смисао ових речи. Да је тада рекао "остаће" пошто сам у то време била потпуно неспремна за монаштво, ја бих вероватно већ следећег дана побегла из манастира. Он ми је дао могућност да сама донесем одлуку и да сама сносим одговорност за свој избор.

Једном су ме за време ноћне молитве нападале страшне помисли: "Хоћеш тако да проживиш цео свој живот: да устајеш у поноћ и да се молиш до јутра, а после тога да радиш цео дан без одмора? Па ти си млада и тако се упропаштаваш, јеси ли потпуно изгубила памет?" Кад сам се враћала у келију после молитве, угледала сам оца Гаврила. Он је ридајући понављао: "Тако млада, тако лепа... У поноћ да устаје, да се моли... Зар се спремаш да останеш овде?" Старчеве речи су ме потресле – он је детаљно поновио све моје помисли. Постидела сам се: јер, Господ је према мени показао такву милост – дотичем стопе свете Нине, а на памет ми падају такве помисли! Так сам после неколико година на прави начин оценила помоћ и подршку оца Гаврила. Од тада ме сличне помисли више нису узнемиравале.

Једном ми се после јутарње молитве јако приспавало и кренула сам у своју келију. Успут сам срела оца Гаврила, он ми је блиставог лица рекао: "Трчиш на послушање? Трчи, брзо трчи!" Чим је то рекао одмах се изгубила жеља да одспавам и с таквом радосћу сам приступила свом послушању да цео дан више нисам осећала умор.

Отац Гаврило се трудио да избегава људске похвале. Он је својим речима, као кандилима која горе, палио веру у срцима заблуделих и маловерних, али је после тога чинио поступке, који су га понижавали у очима других људи. Увек сам осећала очинску љубав старца кад сам била поред њега. Моју мајку је благословио следећим речима: "У вашем роду је био велики молитвеник, који је твоју кћерку довео овамо. И ти се моли за њу. Мајчина молитва помера горе."

Старац се увек радовао кад смо радиле. Једном нас је гледао с таквом љубављу да сам стала и почела да га гледам с дивљењем. Одмах је почео да маше рукама и да нешто гунђа, трудећи се да се на сваки начин понизи у нашим очима.

Једном се у манастиру нашао фотограф који је желео да направи групни снимак. Старац је седео на столочици, а поред њега је била још једна слободна столица. Стајала сам позади размишљајући о томе каква је срећа фотографисати се поред старца. Отац Гаврило се окренуо према мени, показао је слободну столицу и рекао: "Седи." У том тренутку нико није био срећнији од мене.

Једном је старцу позлило: почео је да искашљава крв. Врло смо се уплашиле и позвале лекара. Једна монахиња му је измерила притисак, био је веома низак. Држала сам његову руку, бројала откуцаје и од свег срца понављала: "Оче Гаврило, све ће бити добро, све ће проћи." Погледао ме је као да му је било боље. Кад је дошао лекар, старац је рекао да се добро осећа и да му није потребна лекарска помоћ.

Увек је учио: "Кад видиш ближњег у невољи, помози, утешу, помолу се за њега од свег срца и Господ ће сигурно услишити твоју молбу и смиловаће му се." Старац је овим речима укрепљивао моју веру и учио: "Ми на овом свету и постојимо само због тога да бисмо учинили што је могуће више добра."

Једном сам се спремила да послом одем из манастира и самоуверено сам мислила да ћу све брзо обавити. Кад сам пришла старцу по благослов он рече: "Бог нека те укрепи и сачува Својом благодаћу," а онда строго додаде: "Соломонова мудрост!" Схватила сам да ме је отац Гаврило, одгонетнувши моје гордељиве помисли подсетио да човек снује, а Бог одређује.

Сећам се како сам код старца довела своју тетку. Тог дана је био врло слаб. Ипак, ју је без обзира на то, отворивши очи с напором, шапатом благословио. Чак и кад је био болестан никад није говорио "не могу".

Увек је туговао кад је неко одлазио из манастира. "Заједно с једном монахињом одлази половина благодати из манастира," говорио је. А он сам је смерно себе сматрао последњим грешником. "Ја сам ђубре, чак је и ђубре боље од мене," говорио је.

Прошло је време. Отац Гаврило је умро. Много ми је тешко пала његова смрт, било ми је жао што се од њега нисам ничему научила, што га за живота нисам довољно ценила. Имала сам горко осећање губитка. Али, видевши једном у његовој келији икону коју сам му поклонила одједном сам осетила велику утеху и поверовала да старца нема поред нас телом, а духом нас никад неће оставити, увек ће се молити за нас пред Богом.

Нама, смртнима, тешко је да схватимо како је могуће заволети Бога тако да у сваком човеку умемо да видимо Његов образ; да се молимо за спасење онога ко не само да те не воли, него ти се и руга, а старац је то умео.

Благодарим Богу, Који ми је даровао тако дивног старца – оца Гаврила, који ми је помогао да кренем тешким, али благодатним монашким путем.

Монахиња Нино (Пенкришвили):

Крштена сам на дан светог Антонија Марткопског. Јеромонах који ме је крстио рекао је: "Кад порасте молиће се за нас."

Одрасла сам и почела да тражим Бога. Једном сам уснула сан: летела сам по небу окруженом багремом у цвату, сакупљала књиге које су биле написане језиком који нисам разумела. Ускоро сам схватила значење овог сна.

Комшиница ме је замолила да будем кума њеног детета које је умирало. Код свештеника сам угледала књигу написану истим словима као у мом сну. Видећи с каквим запрепашћењем и пажњом гледам књигу свештеник ми ју је пружио с речима: "Читај, Господ ће те научити." Та књига је био Псалтир.

Једном у храм Свете Тројице није дошао црквењак. Морала сам да читам Псалтир уместо њега. Тог дана је у наш храм дошао отац Гаврило. Похвалио ме је радосно се осмехујући рекавши да сам добро читала Псалтир и благословио ме је. Осетила сам како се моје срце испунило Божијом благодаћу.

То су била страшна стаљинска времена: комунисти су рушили цркве, убијали свештенослужитеље. Али је и даље било људи који су себе називали Христовим слугама. Они су неустрашиво проповедали истинитог Бога, храбрећи и укрепљујући верујуће. Међу њима је било и жена. Нино Хатиашвили (касније мајка шесторо деце, будућих појаца и иконописца) је, ставши у центар храма све позивала: "Христос је истинити Бог! Свако од нас је образ Божји! Људи, верујте у Господа, Који је за све нас разапет на Крсту и не рушите цркве!" Долазила је милиција и растеривала окупљене људе. Међутим, нису могли да вежу руке Нино. Она би легла на земљу с рукама раширеним у облику крста и настављала да говори. Отац Гаврило, који је стајао у близини, прилазио је милиционерима и нежно говорио: "Нисте криви за то што не видите Бога. Ми видимо. Пустите нас онда да Га хвалимо." Милиционери су одлазили, збуњени његовим речима.

Једном сам замолила оца Гаврила да освети нашу кућу. Дечаци који су се играли у близини куће почели су да вичу: "Поп! Поп!" Отац Гаврило је подигао руке и повикао: "Показаћу вам Шантеклеру!" Подигао је скуте расе и почео да игра. Дечаци су се скаменили, погледали су се: "Неки лудак," и оставили су нас на миру. Питала сам оца Гаврила зашто је то учинио. Одговорио је да би се, да није тако поступио, дечаци прилепили за нас и не би одустајали целим путем.

По благослову владике Константина⁴⁶ често сам одлазила код оца Гаврила. Одлазили смо у разрушене цркве по сваком времену: отац је служио, ја сам помагала. Тако смо обишли мноштво срушених цркава по целој Грузији.

У Самтаврјски манастир сам такође дошла по савету владике Константина. Тада је манастир живео тајно, у подруму. Без обзира на то, отац Гаврило је стално служио. Захваљујући њему никад се није прекидао дневни круг манастирских богослужења. Мати Дарија (Ачаидзе) – тадашња игуманија, се према старцу односила с великим поштовањем.

Једном сам читајући акатист Мајци Божијој испустила књигу, уплашила сам се, начинила метанију и наставила да читам. Књига ми је опет испала из руку и зачула сам глас: "Иди што пре код оца Гаврила!" Помислила сам да је то од лукавог, покропила све унаоколо светом водом и наставила да се молим. Поново сам чула глас. Онда сам, одложивши књигу, истрчала на улицу, ухватила такси и појурила код старца кући. На његовим вратима сам изговорила молитву, али се нико није одазвао. Поновила сам још једном – тишина. Забринула сам се. Потрчала сам у цркву и угледала оца Гаврила, како лежи испед иконе светог Георгија. Кркљао је. Ухватила сам дрвену кашику, раздвојила му зубе, помогла сам му да устане и извела га на ваздух. Била је глад, а строги пост и бденије су му одузели последњу снагу. Само је једва чујно могао да каже: "Читај 90. псалм и води ме својој кући." Дуго је боравио код нас. То је било најсрећније време за нашу породицу. Сви смо га волели.

Монахиња Теодора (Болквадзе)

У лето 1984. године, по благослову Његове Светости и Блаженства Патријарха Илије II кренули смо код старца Гаврила да му пренесемо благослов, добре жеље, поклон и новац од Патријарха. Одавно сам желела да видим старца светог живота и врло сам се обрадовала таквој могућности.

Упозорили су нас да старчеви суседи не воле баш много ни самог старца, ни његове госте. Зато смо опрезно прошли кроз двориште. Била сам запањена кад сам угледала цркву коју је старац саградио. У самој цркви ме је зачудило мноштво икона. Вероватно цео дан не би био довољан да човек целива сваку икону. Помислила сам: "Одакле старцу толико икона?" И он је одмах одговорио: "Знате одакле? Кад су их злочинци киперима избацивали на депоније, ја сам их скупљао и доносио овамо." Из његовог одговора сам схватила да зна мисли другог човека.

⁴⁶ Архиепископ Константин (Меликидзе) (1986-1992.) митрополит Урбнски и Руиски. – Прим. прев.

Кад је старац сазнао да нас је код њега послао Патријарх, он клекавши на колена, ускликну: "Благодарим Ти, Господе, за Твоју милост. Ти знаш да сад живим у оскудици и да немам ни новца, ни хране. Затим је рекао: "Већ неколико дана ништа нисам јео. Погрешио сам замоливши своје комшије у дворишту за храну; они су ме изгрдили и зато сам плакао у својој келији и размишљао одакле у људима толико немилосрђа и нетрпељивости. Зар се човек може сматрати нитковом због тога што поштује истинитог Бога? Затим сам се постидео своје малодушности, сетио сам се да је Господ Сам прошао путем понижења, срамоћења, Крсне смрти. То ме је отрезнило. И тада сте ви дошли." Предали смо поклоне од Патријарха. Старац је поставио сто и позвао нас за трпезу. Свима је налио вина. Држао је здравице, али сам ништа није нити јео нити пио. Помислила сам: "Па он је гладан..." А он је одмах одговорио: "Љубав ми је потребнија од јела и вина." Затим нам је детаљно испричао о томе како је спаљивао Леџинов портрет, како су га радници милиције немилосрдно тукли. "'Својим рукама ћете рушити Леџинове споменике и на њиховом месту ћете правити цвећаке," рекао им је тада. Болело ме је избијено тело, али се душа радовала зато што сам чинио оно што треба да чини прави хришћанин. Знао сам да ће ме ускоро ослободити. И заиста, пустили су ме после седам месеци," причао је старац.

Људи у Грузији веома воле архимандрита Гаврила. Раније су сви долазили код њега у келију у Самтавијски манастир, а сад одлазе тамо на његов гроб. Старац се непрекидно молио и моли се пред Богом за грузијски народ и за све православне хришћане.

Монахиња Пелагија (Ксоврели):

У манастир су ме довеле многе невоље, и не знам како би се мој живот одвијао да није било старца Гаврила. Оца сам познавала од детињства. Тада су га звали по очевом имену – Васико. Он је био друг мог брата, заједно су служили војску у Батумију. Отац Гаврило је причао како му је Господ заповедио: "Иди, рашчишћавај рушевине цркве светог Георгија, зато што је твој отац рушио цркве." Једном је старац чистећи рушевине храма подизао велики камен. Туда је пролазио мој ујка-спортиста. Васико га је замолио за помоћ. Ма како да се ујак трудио, није могао да подигне ниједан камен. Сећао се: "Једва сам успео да померим један камен, а овај дечак их је разбацивао као каменчиће." За мог ујку, као и за многе друге људе, отац Гаврило је заувек остао загонетка.

Једном је у Самтавијском манастиру старац после трпезе постројио сестре. Мати Кетевани је дао у руке лаворчић, а све остале сестре је благословио да у њему оперу руке. Кад су све испуниле благослов вода у лаворчићу је била прљава. Старац је благословио мати Кетеван да попије ту воду. Она је беспоговорно све попила, а ми смо се све зачудиле како јој се није смучило. После тога старац пољуби мати у чело, а остале сестре је благословио. У то време је манастир био без игуманије и све смо схватиле да је отац Гаврило на тај начин показао да је мати Кетеван достојна да носи ово тешко послушање. Онда је легао на улазу у трпезарију и благословио да га све излазећи газимо. Збуниле смо се, али нисмо смеле да не послушамо.

Ускоро је у манастиру дошло до раскола. Тежак крст игуманије се некима чинио лаким. Код неких се појавила жеља да га испробају на себи, почеле су свађе. Због непослушања сестара игуманија је скинула са себе крст и рекла: "Нека га стави она која то највише жели. Управљајте манастиром како хоћете." Затворила се у своју келију и није изашла чак ни на трпезу. Тада у трпезарију уђе старац Гаврило. Видевши да нема мати Кетеван он поче гневно да виче: "Где је игуманија? Где то има да у манастиру буде трпеза без благослова игуманије!?" и захтевао је да игуманија одмах дође. Она прво није хтела да изађе. Старац је захтевао да се одмах донесе крст. Сам јој је ставио крст и рекао: "Знај: први пут ти је крст дао Патријарх, а други пут ја. Запамти: не сме се скидати крст са себе." После овог догађаја све свађе у манастиру су се прекинуле и више нико није имао жељу да носи игумански крст.

Једном ме је отац Гаврило ударио на очиглед људи који су стајали унаоколо. Тек касније сам сазнала да је тако показао овим људима како је манастирски живот тежак. Увече ме је на коленима и плачући молио за опроштај: "Опрости, мати." И ја сам клекла на колена и загрлила га. И тако сам радосна била после тога! Његови поступци су били несхватљиви људима са стране, али је нама, својој духовној деци, тако откривао наше немоћи.

Старац ми једном рече: "Хајде да чистимо олтар." Стала сам код олтара, а он је ушао унутра и молио се. Прошло је много времена. Одједном је истрчао из олтара с ускликом: "С икона тече миро!" Видела сам да су олтарске иконе биле покривене миром, и схватила сам да се отац Гаврило молио тако усрдно, предосећајући да се ово чудо ближи. Мироточење је трајало око месец дана. Међутим, касније смо се сви навикли на чудо и односили смо се према њему без дужног свештеног страха – и мироточење је престало.

Једном се у манастиру обављала епископска хиротонија. За време литургије старац је непрекидно разговарао и свима је сметао. Прво су то трпели, али кад је пришао амвону, стао поред свештеника и рекао: "Не заслужујеш ово место, ту треба ја да стојим," то више није могло да се трпи и владика је благословио да се старац изведе из цркве. Двојица искушеника су пришла старцу, али је, пре него што су га извели стигао да још једном каже свештенику: "Још ниси схватио моје речи." Прошло је неко време и човек којег су хиротонисали је отишао од Цркве.

Ниједна реч коју је старац изговорио није била празна. Он је стекао унутрашњу благодат, много је знао и предвиђао. А све спољашње – мишљење људи из околине – није било важно за њега.

Монахиња Нана (Агладзе):

Још док сам живела у свету сазнала сам да се у Самтавријском женском манастиру подвизава прозорљиви старац отац Гаврило и веома сам желела да се упознам с њим. И тако сам једном отишла код њега по благослов.

Свиђао ми се живот у манастиру, свиђала ми се молитвена атмосфера, али ми је још било тешко да се растанем од света. Видевши моју унутрашњу раздвојеност, старац је чврсто стегао рукама моју главу, благословио ме је с великом љубављу, и све моје сумње су нестале. Уз помоћ старца остала сам у манастиру. Трудила сам се да што чешће бивам код њега и у храму сам се трудила да стојим поред њега.

Моје прво послушање било је чишћење и рибање подова. Замарала сам се, али ме је старац бодрио: "Твоје спасење је у физичком раду."

Једном ме је обузела ташта помисао. Иако сам знала да је ова помисао од лукавог, попустила сам. Кад сам дошла код старца по благослов, он је, погледавши ме страшно, викнуо: "Она је неваљалица, истерајте је одавде." Изашла сам осрамоћена, али је зато помисао одмах нестала. Следећег дана пролазим поред његове келије и чујем: "Охо, сам римски папа је дошао код мене, грешног, по благослов." Схватила сам да се бура смирила. Следећи пут ми је казао: "Сва искушења која Бог допушта дају нам се ради испитивања."

Васпитавајући у сестрама сећање на смрт, старац је благословио да се ковчег који је за себе припремио с времена на време носи испред сестара.

Мени је предсказао да ћу отићи у Цагерски⁴⁷ манастир – тако се и догодило.

Старац Гаврило нас је увек укрепљивао у вери и поучавао: "Смирење монахиње је неугасива, Богу угодна свећа."

Марта Тархишвили (Ингило):

---

⁴⁷ Манастир светог Георгија у селу Цагери у Лехчумском рејону; постоји од VII в. На територији манастира се налази гроб преп. Максима Исповедника (VII в.) – Прим. прев.

Једном сам ушла у храм и угледала оца Гаврила. Клечао је на коленима и молио се. Оклевала сам да му приђем уплашивши се да ће ми рећи да клечим, а унаоколо има толико познаника... Нисам стигла то ни да помислим, кад се он окренуо и пришавши ми брзо, чврсто ме загрлио. Заплакала сам, старац такође. Дуго смо стајали ћутке и само смо заједно плакали. Својим сузама сам му испричала све што ми је било на души. Он је исто тако ћутке саслушао моју нему исповест, затим је рекао: "Знао сам да ћеш доћи. А сад саслушај шта ћу ти рећи: стекла си педесет посто благодати – чувај то. А педесет још треба да стекнеш. Биће много тешкоћа – не бој се, Господ те неће оставити."

Прошли смо поред појаца који су клечали и кад смо сели, он упита: "Огладнела си? Сирота моја, гладна си, два дана ништа ниси јела. (Заиста, ништа нисам јела већ други дан.) Ох, пржена риба и лепиња би нас спасили." Старац је замолио председника црквеног одбора Мариам (данас је то монахиња Евпраксија) да донесе пржене рибе и лепињу.

"Мислим да више ничег нема, дала сам ученицима богословије да једу," одговори Мариам. "Иди, знам да има," инсистирао је старац. Мариам је отишла и убрзо се вратила с послужавником у рукама. Отац Гаврило ми је дао рибе и лепиње, и себи је одломио парче хлеба и рибе. Правећи се да једе, штрпкао је мајушне комадиће. Трпези су се придружили и други људи – старац је све нахранио.

Отар Николаишвили:

Помрачен греховном страшћу тражио сам вољену жену која је кријући се од мене, боравила у Самтавријском женском манастиру. Био сам толико бесан (нека ми Бог опрости) да сам био спреман на све: на најнеразумнији поступак, чак и на злочин. Како сам могао да послушам било чију поуку? Управо тада сам се упознао с оцем Гаврилом. Он ми се представио као грешан монах, рекао је да је гладан, увређен и да су га сви напустили. Кад је сазнао за разлог мог доласка у манастир, рекао је: "Бог те веома много воли ако те је довео право код мене, помоћи ћу ти у решавању твојих проблема, не жалости се. Ја сам Гаврило - мајстор за сређивање таквих ствари. Повери мени ту ствар и ја ћу ти испросити ову жену. Овде и онако има доста молитвеница. Све ће бити добро, а сад ћемо у мојој келији заједно да поједемо мало хлеба, ако хоћеш да поделиш хлеб с грешником као што сам ја!"

У самоувереном одушевљењу захваливши се Богу, ја помислих: "Стварно ме Бог воли ако сам се срео с тако грешним и помало слабоумним монахом који ће без сувишних брига све моје проблеме решити брзо и мирно." Како сам тада могао и да помислим да ћу ускоро сам доспети под утицај овог "слабоумног" старца толико да ћу пожелети да се растанем, не само од ове жене, већ и од својих многобројних грехова!

Као што вешт рибар не да великој риби која се ухватила за удицу да побегне с конопца, и извлачи је на обалу, час попуштајући, час притежући, тако је и мене старац Гаврило уз Божију помоћ изввукао из греховног вира да би ме извео на пут вере и покајања.

Старац Гаврило је представљао изузетан пример правог духовника. Требало је живети с њим раме уз раме неколико месеци да би се човек научио да схвати дубину његовог унутрашњег духовног света не саблажњавајући се чудним поступцима. Живећи поред старца из дана у дан сам га све више упознавао и моја представа о њему се мењала. Прво ми га је било жао као сиромашног полуделог монаха, затим сам се радовао, наилазећи у њему на саосећање и разумевање. После сам се чудио што овај чудни монах скоро напамет зна Стари и Нови Завет. Знајући да човек од многог знања може да скрене с ума, односио сам се према њему с још већим сажалењем. Након извесног времена приметио сам да даје одговоре на питања која нисам постављао наглас, али која су ме заиста занимала. Могао је да чита мисли. То ме је заинтриговало и у извесној мери уплашило – каква је то сила била преда мном? Прошло је неко време и ја сам се уверио да

је то била сила пред којом се сви савијају, сила која може да укроти не само грешног човека већ и најсвирепијег лава: сила молитве и љубави.

Бог је старцу дао веома велику мудрост и силу, али је он мајсторски крио своје дарове. Никако нисам могао да схватим због чега. Колико пута сам покушавао да докажем људима да је он мудрац и прозорљивац, али ми нико није веровао. А сам сам се много пута уверавао у то да је отац Гаврило старац који у себи садржи море љубави, мудрости и смирења. Био сам спреман да беспоговорно испуњавам све његове благослове. Главни ми је било да се налазим поред њега.

Једном ми је на пијаци наредио да клекнем, ставим главу на гомилу кора од лубенице и да не устајем без благослова. Видео сам ноге пролазника, који су се заустављали поред мене. Вероватно их је занимало да сазнају који то лудак клечи.

Све речи које је старац изговорио биле су за мене закон. Али ме је један његов благослов ипак заинтригирао. Рекао је: "Сад ћемо твојим колима да одемо у манастир Антонија Марткопског." Збунио сам се и почео да објашњавам да то није могуће: кола су била у квару, али сам се истог часа тргао, схвативши да не смем да не послушам. Како је старац рекао – тако ће и бити. Шта да се ради – кренусмо. Мислио сам да ћемо стати на првом успону и да ћемо морати да коначимо у шуми. Приближили смо се шуми. Одједном је отац Гаврило подигао руке и изговорио: "Немој да се окрећеш, у нашим колима је преподобни Антоније Марткопски!" Од страха ми се подигла коса на глави. Хтео сам да се осврнем, али је он строго упозорио: "Пажљиво гледај преда се и чврсто држи волан." Кола су милела. Онда је ауто одједном појурио тако да сам на кривинама по обележеном путу тешко успевао да окрећем волан. Имао сам осећај да хиљаде људи гура кола од позади. Поново сам хтео да макар на ретровизору погледам назад, али нисам стизао ни да помислим на то кад је старац још једном упозорио: "Немој да гледаш позади!"

Улетевши огромном брзином у манастирско двориште кола престадоше да раде. С великим поштовањем и љубављу дочекао нас је настојатељ манастира отац Јосиф (Киквадзе) и позвао за трпезу. Ускоро су се у дворишту манастира зачули повици младића који су дошли из оближњег села. Они су правили скандале и претили захтевајући да се сретну с монасима. Хтео сам да се умешам, али ме је старац пресекао погледом. Сам је изашао раширених руку и гласно рекао: "Ако сте жедни крви пуцајте у мене! Нека вам моја крв, крв монаха Гаврила буде довољна, а друге не дирајте. Бог ће вам опростити ако убијете мене, али вам неће опростити ако њих убијете."

Како се испоставило, мангупи су знали сву манастирску братију и кад су угледали старог, непознатог монаха збунили су се не знајући шта да раде. Постепено су се смирили, неки су чак замолили за опроштај.

Тако је старац предвидео да Марткопски манастир очекују непријатности и зато је неочекивано за све одлучио да оде тамо. Сам велики светац преподобни Антоније Марткопски је благословио старца да сачува манастир од невоље.

Владика Гадеоз се сећао: "Видео сам како је отац Гаврило обема рукама држао огољени електрични кабел, како су севале искре кад су се жице додиривале, а старац је остајао здрав и читав."

Владика Јосиф⁴⁸ је причао: "У Шио-Мгвимском манастиру нису могла да се отворе врата пред бденије. Старац је пришао, закрстио их и врата су се отворила на лак додир."

Старац је у подне гледао у сунце онако као што ми ноћу гледамо месец. Кад су га за то питали он је одговарао: "То није ништа. Много је теже созерцавати Самог Саздатеља сунца."

Једном је отац Гаврило у Тбилисију изашао на улицу. Севши на столицу на сред улице почео је да разговара с пролазницима. Обично се том улицом саобраћај одвија непрекидно, али ма како чудно то било, док је старац седео на том месту, нису прошла ниједна кола, а чим је устао, саобраћај се наставио.

---

⁴⁸ Јосиф (Киквадзе) – архиепископ Шемокмедски. – Прим. прев.

Једном приликом сам за време Великог поста био са старцем у Светицховелију. Ноћу сам имао напад – почеле су колике у бубрезима. Нисам се усудио да будим старца и отишао сам у болницу не опростивши се. Мучили су ме неиздрживи болови, добио сам јако средство против болова. Отац Гаврило ме је посетио после четири дана. Од боли нисам могао да се померим. Благословио је да клекнем и изговорим "Оче наш". Беспоговорно сам испунио благослов и одмах сам осетио да је бол почела да пролази. По милости Божијој и молитвама оца Гаврила упућеним Мајци Божијој био сам спасен од операције.

Једном ме је старац замолио да донесем порнографски часопис, само не неке карикатуре, већ прави, "жив као риба". Дошао сам код њега после неколико дана, надајући се да је заборавио своју чудну молбу. Међутим, то се није десило! Истерао ме је рекавши: "Ако не испуниш, бићеш строго кажњен." Нисам имао другог излаза, донео сам му часопис. Кад су за то сазнала нека браћа су почела да осуђују старца. Прекоревало сам себе сматрајући се кривим. Тада сам се и сетио једног свог блудног греха који је био забележен на фотографијама. Ове фотографије су се налазиле у мом сефу с документима. Истог дана сам их нашао и био запањен: на једној фотографији је у кадру забележено јело с "живом" рибом, које је стајало на столу. Фотографије сам истог тренутка спалио, а неколико дана касније је због неких разлога извршен претрес мог сефа. Да су се ове фотографије тада откриле, имао бих велике непријатности. Тако се старац, чувајући ме од непријатности, није бринуо за то шта ће други мислити о њему. Није се плашио осуде и био је спреман да претрпи сваку срамоту ради помоћи ближњем.

Једно време су ме јако мучиле помисли о томе да одем од старца, као да ме је неко у то гурао. Касније ми је старац рекао да је тада био извршен јак демонски напад на мене и да сам био на ивици пропасти.

Једном сам седео у старчевој келији. Отац Гаврило је дремао, а ја сам гледајући га размишљао: "Овај човек све зна о свима... Ко је то? Да није демон, који се обукао у монашку мантију?" Старац је одједном рекао: "Прихваћено." Чак је и у сну схватио о чему размишљам. Убрзо се отац Гаврило пробудио и погледавши ме, горко заплакао. Постидео сам се. Затим је показао мрвице које су се налазиле на столу и рекао: "Без воље Божије демон чак ни ове мрвице не може да помери с места, а не да обуче монашку мантију."

Неколико дана после нашег упознавања отац Гаврило ми је поклатио велику старинску дрвену икону с Распећем. Ноћу ме је извео из келије. На месечини су се добро видели купола и крст храма. Рекао ми је да клекнем, ставио је икону на моју главу и дуго се молио. С времена на време се чуо његов глас: "Бог Аврама, Бог Исака, Бог Јакова..." И сад се тога добро сећам и за мене је остала загонетка за шта се старац тада тако дуго молио.

Други пут ми је отац Гаврило поклатио кадионицу и рекао: "Добро запамти: постриг ће бити на Зедазенију⁴⁹ и тамо ћеш се упокојити. Без обзира на то што сад нисам достигао духовно стање у којем монах треба да се налази, маштам о томе да се његове речи остваре и да Бог према мени покаже такву милост и оправда моју духовну близину и топле односе с оцем Гаврилом.

Учитељ смирења, послушања и велике љубави, утешитељ грешних и немоћних, јуродиви архимандрит Гаврило је о себи често говорио: "Ја сам црв, земља и прашина." Шта после ових речи ја могу да кажем о себи, кад чак и мала искра светлости у мени врло ретко гори.

Лија Кобачишвили:

Била сам комшиница оца Гаврила и често смо се сретали. Сећам се да је старац, још не почевши разговор, одмах говорио: "Ја сам глуп човек."

---

⁴⁹ Има се у виду манастир Јована Зедазнијског. – Прим. прев.

Једном је мој супруг замолио оца да нам поклони неку од многобројних икона које је старац нашао на ђубришту и рестаурирао. Приметила сам да се отац Гаврило обрадовао кад је чуо мужевљево молбу. Изашао је не прозборивши ни речи, а после неког времена смо чули појање. Затим су се отворила врата и ушао је старац Гаврило. Изнад главе је држао велику икону Спаситеља у кивоту. Лично је изабрао место за икону, са свештеним страхом ју је ставио, благословивши нашу породицу речима: "Дошла је код вас икона Спаситеља и заједно с њом благодат Божија. Немојте често да је узнемиравате, молите само онда кад будете имали нарочиту потребу." И сад као да чујем глас оца Гаврила који је изрекао ове речи.

Наша породица је двадесет година живела мирно, безбрижно. Међутим, једном се тешко разболела једна од мојих кћери. Испоставило се да је њено стање практично безнадежно. Молила сам се како сам могла, али сам била ван себе од туге: час сам преклињала лекаре да је оперишу обећавајући да нећу стављати никакве примедбе ако исход буде жалостан, час сам обећавала да ћу све да поубијам ако лекари одбију да оперишу кћерку. Не знам шта је више утицало на лекаре: наговори или претње, али је операција била обављена.

Три дана је моја кћерка била без свести, онда се освестила и замолила је да нешто попије. Моја кћерка је остала жива. Код куће сам одмах пришла икони Спаситеља коју нам је поклонио старац Гаврило и видела сам чудо: увек затворени кивот је био отворен. Пала сам на колена захваливши се Богу. Али, на моју срамоту, нисам се чак ни сетила човека који ми је у кућу донео ову икону, оца Гаврила.

Прошло је још неколико година и још једна невоља је задесила нашу кућу. Друга кћерка је требало да се породи на царски рез. Кад сам за то сазнала, забринута сам дошла кући и ушавши у собу у којој се налазила икона, поново сам угледала чудо – кивот је био отворен. Павши на колена, схватила сам да ће несрећа и овог пута мимоићи нашу кућу, заблагодарила сам Богу и брзо отишла у породилиште. Тамо ме је очекивало још једно чудо – кћерка је родила сина без било какве операције!

Господ је био милостив према нама – спасио је моје кћерке. На моју жалост и срамоту, ни тад се нисам сетила оца Гаврила. Сад о томе говорим са стидом. Знаш да је по молитвама старца Гаврила Бог према нама показао такву милост.

Русудан Мамучишвили:

Једном су се деца играла напољу у близини куће оца Гаврила. Видела су старца и почела да му се смеју и да га задиркују. Он сам је често пружао повод за то и чак се радовао таквом односу према себи. Моја мала кћерка Ека је стајала код ограде и са сажаљењем је гледала старца. Он ју је приметио, позвао је да дође и благословио ју је ставивши јој руку на главу. Од тада је моја кћерка почела да иде у храм, и сад чврсто верује у Бога.

Чудотворно уље из кандила које се не гаси, које стално гори на старчевом гробу, избавило ме је од веома јаких болова, а мог мужа од парализе после можданог удара. Међутим, муж је ускоро почео да крши режим, који су му прописали лекари и поново је имао мождани удар. Тада је с покајањем рекао да није достојан милости Божије и заступништва старца Гаврила. Покајао се и Господ га је и овог пута избавио од болести по молитвама старца. Сад се добро осећа и скоро сваког дана иде у цркву. Захваљујући старцу у нашу породицу је дошла благодат Божија и остаје с нама и данас.

Јако ми је жао што у нашој улици више нећу видети монаха обученог у рите. Жалим што својевремено нисам умела да оценим милост Божију, која нам је дарована у старцу Гаврилу и што нисам ценила општење с њим, без обзира на то што се по његовим молитвама моја кћерка обратила Богу. Много милости смо добили од Господа по његовим молитвама. Оче, Гаврило, молимо те за опроштај и благослов.

Кетеван Сурмава:

Одавно сам желела да напишем своје скромно сећање на оца Гаврила, иако сам дуго оклевала да се латим пера. На писање су ме подстакле речи великог атонског старца XX века Пајсија Светогорца:

"Потомци увек имају свету дужност да пишу о божанским подвизима светих отаца свог времена и о њиховом часном подвижништву ради приближавања Богу. Наравно, на корист нам је кад пишемо о нашим свецима, зато што их се сећамо и трудимо се да се угледамо на њих. А и сами свеци тада бивају у великом умилењу и помажу нам да дођемо код њих."⁵⁰

Цео живот оца Гаврила био је пожртвовани подвиг усмерен на стицање благодати Светог Духа, јер је само она човеково главно богатство. Стекавши ово богатство, старац је сам постао неисцрпни извор благодати.

Чврсто стојећи на уском трновитом путу усхођења ка Богу старац се, не жалећи себе, трудио да овим путем води и друге људе. Велики подвижник нас је усрдно учио љубави, добру, послушању, смирењу, покајању, јер је сам био испуљен овим врлинама.

Старац Гаврило је све подједнако волео, због свих је једнако патио и секирао се.

Свака његова радња, свака реч коју је изговорио били су управљени на спасење људских душа. На мене лично, најобичнијег човека изгубио је толико времена, труда и енергије да се мени, неразумној, чинило да сам изабраница. Међутим, за њега су сви били избрани, свима је штедро давао своју љубав и пажњу. Знао је све духовне болести и лекове за њих. Мишљења сам да је то један од критеријума светости и блискости Богу.

Тече време. Старац већ неколико година није с нама. Али ми очигледно осећамо његову духовну подршку, на коленима се молећи на његовом гробу, гледајући његову фотографију, обраћајући му се за помоћ у свако време и на сваком месту. Иако сад живим далеко од Домовине, у Русији, стално осећам његову подршку и помоћ. Старчева фотографије код мене стоји заједно с иконама и дарује ми исту такву топлину, љубав и мир, као и иконе већ одавно прослављених и вољених светаца. А отац Гаврило никога ко долази код њега с вером не оставља без утехе. Од нас се захтева само мало танкоћутности и усрдности.

Осећамо велику радост дотичући иконе које су направљене старчевим рукама. Многе од ових икона су чудотворне. Теше ме три иконе које ми је старац поклатио. Оне моју кућу испуњавају благодаћу.

Отац Гаврило је свим својим животом проповедао љубав, смирење, послушање и покајање.

Онога ко буде умео да проживи живот онако како је старац учио, он ће с радошћу дочекати у Царству Небеском и снажно загрлити.

Старац Пајсије Светогорац је говорио: "Монах је далеки светионик, утврђен високо на стенама који својим сјајем обасјава мора и океане да би бродови ишли правим путем и стизали до Бога – свог одредишта."⁵¹ Ето какав светионик нам је Бог даровао у старцу Гаврилу. Овај светионик нам показује пут ка Богу.

Духовне поуке старца Гаврила

О Богу

Мора ће пресушити, планине ће се срушити, али Христова слава неће проћи.

⁵⁰ Свешт. Дионисије Тацис. Подвижник Панагуде. Сећања на старца Пајсија. М., 2002. Свето-Тројицка Сергијева Лавра. Стр. 5. – Прим. прев.

⁵¹ Свешт. Дионисије Тацис. Подвижник Панагуде. Сећања на старца Пајсија. М., 2002. Свето-Тројицка Сергијева Лавра. Стр. 5. – Прим. прев.

Смрт је преображај. Не бојте се смрти – бојте се Суда Божијег. Замислите како вам срце куца кад сте пред професором на испиту. Колико је страшније стајати пред Богом на Суду! Божија величина се ни са чим не може упоредити.

Кад изговараш име Господа, устани и прекрсти се.

Непрестано стреми ка Богу. Бог ће ти, видећи твоје стремљење, дати све што ти је потребно.

Не оставља Господ човека, човек оставља Бога. Пакао је раздвојеност од Господа.

Праведник се не боји Бога.

О љубави

Бог је бесконачна љубав, бесконачна доброта и бесконачна праведност. Онај ко воли доброту и праведност воли и Бога, и Бог ће га завоleti као рођеног сина.

Грехови другог човека се могу разобличавати само срцем пуним љубави.

Биће срећан онај ко научи да воли. Само немојте мислити да је љубав урођени таленат. Човек може да се научи да воли и ми то треба да чинимо.

У духовном животу неће бити никаквог успеха без жртве ради Господа и ближњег. Без жртве нећеш научити да волиш.

Бог не прима празне речи, Бог воли дела. Добра дела и јесу љубав.

Живи тако да не само да те Бог воли, већ да те воле и људи – нема ништа веће од тога.

Ако је неко болестан и ако му је потребан лек, а треба га донети из далека, можда и ноћу, и кроз шуму проћи, где лутају вукови – и ти без размишљања кренеш на пут ради спасења ближњег – то и јесте љубав.

У последња времена ће људе спасити љубав, смирење и доброта. Доброта ће отворити врата Раја, смирење ће га у њега увести, а љубав ће показати Бога.

На земљи нема човека који би у потпуности могао да објасни шта је љубав. На земљи то нећеш моћи ни да схватиш.

Ако мрзиш макар једног човека – у његовом лику мрзиш Самог Христа и далек си од Царства Небеског.

Човек се кроз невоље учи вери и љубави.

Егоизам је непријатељ љубави. Егоиста ништа не даје, жели само да добија. Биће му мало чак и сва богатства света.

Мрзите зло. А човека који зло чини волите и сажаљевајте. Можда ће се онај ко данас чини зло сутрадан молитвом, сузама, постом и покајањем очистити и постати попут Анђела – све је у вољи Божијој. Било је много таквих случајева.

Јасно је да треба волети свог непријатеља, али како завоleti Христовог непријатеља?! Не треба га мрзети – тада ћеш моћи и да заволиш.

Треба волети све. Али ако не можеш, макар свима жели добро.

Љубав ће укротити чак и свирепог лава.

О добрим делима и намерама

Бог ће ти вратити стоструко више од онога што си потрошио чинећи добра дела.

На овом свету и живимо да бисмо чинили добро.

Бог од нас захтева срце. Али, без добрих дела нећеш моћи да даш срце Богу.

Помажи сиромашном човеку – то ће бити твоја жртва Богу.

Свима треба желети добро, али је за чињење добра потребна мудрост.

Кад чиниш добро пењеш се за једну степеницу, а кад грешиш – спушташ се. Цео наш живот је такво кретање.

Како човекова душа може бити мирна кад је ближњи у опасности? Ако код куће имаш болесника и нема ко да га пази, боље је да не идеш у цркву, да останеш код куће.

Ко се труди ради добра ближњег – труди се ради самог себе.
Човек сам благосиља свој живот добрим намерама. Бог је човеку дао слободну вољу...

Благодатно је дело хранити голубове и друге птице.
Око је огледало душе; ако душа сама не пожели, оно неће погледати у лоше.
Прво лечи Бог, а затим лекар, али ко се не захваљује лекару, не захваљује се Богу.
Трудбеник је достојан награде. Разум и руке лекара творе богоугодна дела.
Кад једеш сети се гладног, жедног и паћеника.
Ако су те оклеветали, на добро ти одговорили злом, немој држати зло у срцу.
Опрости и радуј се, зато што си се захваљујући томе за неколико степеница приближио Богу.

О монасима

Монах не може да буде безбрижан. Он је војник.
Тешко монаху и монахињи које не боле боли њиховог народа.
Добар монах треба да има танкоћутно срце, као жена.
Игуманство није толико чин, колико могућност за смиравање. Оно се некоме даје на спасење, а некоме на погибелъ.
Ништа немојте да радите без благослова. Ако вам дође чак и анђеоски у блиставој одећи – немојте да мењате благослов који је дао настојатељ.
Запамти: твој духовник је увек поред тебе и пази на сваки твој корак.
Монах мора да ради физички, иначе ће падати у унијате и неће се спасити.
Монаштво је анђеоски чин. Да би се достигло савршенство треба проћи кроз огањ искушења.
Монаси треба да живе у простоти. Простота је благодат Божија.
Монах мора бити чврст, мора да брани истину зато што је истина Сам Бог.
Монах треба да брани Православље као лав који риче.
Никад немој да се правдаш и ништа немој да радиш самовољно.
Добар монах је сит и од једне просфоре.
Монаштво је борба до последњег даха, стремљење ка Богу до смрти.
Ако у монасима нема смирења и покајања, неће се спасити, већ ће погинути.
Манастир је велика љубав.
У свету се губи манастирска благодат.
Немој да одлазиш из манастира на дуго време.
Нема већег јунаштва од монаштва.
Похвала је погубна по монаха. Онај ко хвали монахе јесте непријатељ монаштва.
И монаху је потребно саосећање и утеха.
Ако желиш да будеш монах – већ си монах.
Ако мирјанин победи Христа и своје страсти, биће изједначен с монасима.
Богу није важно да ли си монах или мирјанин. Главна је стремљење ка Богу. Овим стремљењем се човек и спасава. Монах ће дати одговор за монашко, а мирјанин за мирјанско.
Монаси ради спасења треба да живе по Јеванђељу. За мирјане је довољно да испуњавају десет заповести.

О последњим временима

Запамти: Христос је Један, другог неће бити.
Иако се некад причало о доласку антихриста, није било таквих знамења. Било је ратова, али није било небеских чуда и свеопште разједињености.

У Грузији се мењају обичаји. Овако ћете препознати оне који подлегну светским саблазнима: ићи ће голи. Хришћани ће бити пристојно обучени. По канонима Свете Цркве жена не треба да носи панталоне. По човековој одећи се види и његово духовно стање.

Намирнице на које се ставља број антихриста не могу да вам нашкоде. То још није жиг. Треба изговорити молитву "Оче наш", закрстити, покропити светом водом и тако ће се освештати свака храна.

Немојте да једете хлеб од човека који је примио жиг антихриста.

У последње време ће присталице антихриста ићи у цркву, крстиће се и проповедаће јеванђељске заповести. Али, немојте веровати онима који не буду имали добрих дела. Прави хришћанин се може препознати само по делима.

Истинска вера налази место у срцу, а не у разуму. За антихристом ће поћи онај чија вера буде у разуму, а чија вера буде у срцу, препознаће га.

Место на које ће стављати жиг антихриста није длан, већ кажипрст. Он ће се уз помоћ компјутера стављати испод коже и неће се видети. Прво ће бити по жељи. А кад антихрист завлада и постане владар света, све ће приморавати да приме овај жиг. Оне који га не приме прогласиће за издајнике. Тада по десет-петнаест људи треба заједно да одлази у шуму. По једно или по двоје немојте да се спасавате. Ма шта да се деси, не губите наду у Бога. Господ ће научити како треба да се поступи. Ко буде чврст у вери – неће осетити ни глад, ни жеђ, и природне непогоде ће га мимоићи.

Ђаво има 666 мрежа. У време антихриста људи ће спасење очекивати из космоса. Управо то ће постати највећи мамац ђавола: човечанство ће тражити помоћ од ванземаљаца не знајући да су то демони.

Ако украдеш прекршићеш једну од десет заповести. Онај ко тако поступи ионако ће примити антихриста. Верујући човек ће се уздати у Бога. А Господ ће у последња времена за Свој народ учинити таква чуда да ће један листић с дрвета бити довољан за читав месец. Човек који истински верује у Бога ће закрстити земљу и она ће му дати хлеб.

Ако је девојка силована, она пред Богом остаје девица. Исто тако ће бити и са жигом антихриста: ако га ставе упркос човековој вољи, он на њега неће утицати.

У последња времена немојте да гледате у небо: можете се саблазнити чудима која ће се тамо дешавати – погрешите и погинути.

О Божјем Промислу и судбини

Бог Својим најузвишенијим Промислом испитује човека.

Без воље Божије демон не може да помери чак ни мрвицу.

Никад не губи наду у Промисао Божји.

Човеку је тешко да проникне у Божји Промисао. Постоји допуштење, воља и Промисао Божји. Допуштење је кад Бог човеку даје слободу. Човек онда ради оно што жели. Кад делује воља Божија човек чини оно што Бог заповеда. Божија воља увек доноси добро. Промисао Божји управља: час дозвољава допуштење, час вољу. Кад не можеш да решиш питање и не знаш шта да радиш препусти се Промислу Божијем и више не размишљај о томе.

Неки кажу: "било му је суђено". Али ако је човеку тако било "суђено" због чега му онда Бог суди? Ми сами смо ковачи своје "судбине". Ако човек погине неразумно подвргавајући свој живот опасности, он ће починити грех, а судбина с тим нема никакве везе.

О духу, души и телу

Душа се састоји од три дела: помисли, осећања и жеље. Помисао је у разуму, осећање је у срцу, а жеља је у целом телу. Кад се појави нека жеља, цело тело се узбуди.

Бесмртни дух има три својства: страх Божји, савест и тежњу ка Богу, што птице и животиње немају. Бесмртни дух је у крви, али то није крв.

Раније, пре пада у грех, духу су се потчињавали и душа и тело. После грехопада прекинула се веза с духом и душа је остала под влашћу тела. Што тело пожели - душа ради. Душа покреће тело, а дух разум. Бог је ради човековог спасења у њега уткао савест. Дух је разуман и зна све о савести.

О смирењу и покајању

Сва искушења ће проћи поред смиреног и неће га дотаћи. Без смирења нико неће ући у Царство Небеско.

Ако не паднеш – нећеш спознати покајање. Ја сам и сам велики грешник и зато ми је жао грешника.

Хришћанину не доликује да тугује.

За Бога су сви грехови као каменчићи у мору. Нема греха који би превазилазио Божије милосрђе.

Треба се више кајати срцем него сузама.

Господ ће понизити и узвисити. Кад почињем да сматрам себе бољим од других, стављам на главу своју дијадему и излазим напоље босоног. Људи ме гледају и смеју се, а ја видим какво сам ништавило.

Онај ко себе понизи – узвисиће се.

Смирење је неугасива, Богу угодна свећа.

Милост је злато, смирење је брилијант.

Спознај своју немоћ.

Ако си згрешио – одмах се кај.

Савест је честица Бога у твом срцу.

О спасењу

Никад немој да издајеш Бога. Истрпи сва искушења – и отвориће ти се врата Раја.

Не брините се за тело, размишљајте о спасењу душе. Онај ко је победио свој језик и стомак, већ је на правилном путу.

Без невоља се нећеш спасити.

Неће се сви спасити. Бог те неће спасити ако за то не будеш молио. Онај ко спаси своју душу и другима помогне речју или делом, испуниће Христове заповести.

Како ћемо се спасити ако други буду све радили уместо нас?

Време је велика милост. Оно се човеку даје ради спасења.

О греховима

Дрзак је онај човек који не види своје грехове и има високо мишљење о себи. Сви горди и ташти срцем су мрски у очима Божјим.

Ако сматраш да си бољи од других – мрзак си Богу.

Не примај као прилог "јудин новац". Овакав новац ће те сигурно увући у грех из којег се нећеш брзо извући.

Нема грешника којег Бог не би примио кроз Покајање и Причешће.

Туђи грехови нису твоја ствар. Ти седи и плачи због својих грехова.

Преступ је штампати иконе у светским новинама.

Кршење обећања је велики грех.

Треба имати само један страх – страх да човек не почини грех.

Велики је гнев Божји на женама које су починиле абортус. Кајте се и непрекидно се молите да вам Бог опрости грех чедоморства.

Непристојност и бестидност су почетак сваког зла.
Онај ко издаје неправедна наређења греши више него онај ко их испуњава.
Безразложно помињање имена Божијег је недопустиво. Крши се трећа заповест.
Неправилно је тражити од некога нешто што човек сам није давао.
Не сме се боготворити земаљски човек.
Немој да дајеш савете ако не знаш духовно стање ближњег. Твој савет може да га упропасти.
Сваки грех је непријатељство с Богом. Освести се! С Ким ратујеш?!

О греху осуђивања

Ако видиш убицу, или блудницу, или пијанца, који се ваља по земљи, никога немој да осуђујеш, зато што је Бог попустио његов поводац, а твој поводац држи у рукама. Ако попусти и твој, наћи ћеш се у горем положају: можеш да паднеш у грех за који осуђујеш другог и да погинеш.

Не осуђуј, судија је Сам Бог. Онај ко осуђује јесте као празан клас пшенице, којем је увек подигнута глава и који зато увек гледа на друге са висине.

О Грузији

Грузија је мој крст.
Божија благодат никад није напуштала и неће напустити Грузијску Православну Цркву. Ланац светих се није прекидао и неће се прекинути.
Грузија ће васкрснути као Лазар. Док Грузијом не буде владао крунисани цар, неће бити добро.
Грузија ће доживети препород, али кроз велика искушења.
Грузија је наслеђе Мајке Божије. Не остављајте Домовину у тешко време, не гневите Мајку Божију.
На човека благослов силази тамо где се родио.

О вери

Твоја искушења су због неверја. Моли Бога за опроштај и укрепљење вере.
Вера је од Бога дати таленат.
Онај ко живи без вере у Бога и без Цркве исто је што и богохулник.
Кад у твом присуству извргавају руглу твоју веру, а ти ћутиш – гори си од тог хулитеља.
Благодари Богу за то што си се родио као православац. Буди чврст у вери, не подлежи искушењима, и не брини се да ли ће се људи друге вероисповести спасити или неће. То није наша ствар. Бог је милостив.
Сто пута је боље бити блудник него јеретик.
Кад треба бранити веру, а ти то не радиш, твоја душа гине; а ако погинеш бранећи веру – доспећеш у Царство Небеско.
Екуменизам је јерес над јересима.
Православна Црква је брод који плови узбурканим океаном. Ми, православци, налазимо се у овом броду, а људи других вероисповести пливају сами.

О молитви

Молите се за све. Остављам вам завештање: молите се и ваше молитве ће померити горе.

Питаш како да се молиш за непријатеље. Прво почни да се молиш за оне које највише волиш, на пример, за своју децу. Онда се моли за остале чланове твоје породице. Затим се моли за све своје комшије и рођаке, да не би имао непријатеља. Благослови град у којем живиш, али Тбилиси није једини – благослови све становнике Грузије. Ни Грузија није једина, окружена је другим земљама, моли Бога да људи не ратују. Сад кад си се помолио за све и кад је остао један непријатељ – немој ни њега да оставиш. Моли Бога да његово срце испуни добротом, а разум мудрошћу. Ето, тако ћеш моћи да се помолиш за свог непријатеља.

Ако не испуњавате заповести Божије, не узнемиравајте Бога многим молитвама, Он их неће услишити и ваша молитва ће вам се уписати као грех.

Кад се испред икона и крстова направљених твојим рукама моле други људи, део благодати прелази на тебе.

Ако молитву не следе добра дела – молитва је мртва.

Ако те неко за време молитве замоли за помоћ, а ти кажеш: "Помоћи ћу кад завршим молитву," знај: твоја молитва није угодна Богу. За такву молитву се каже: "Молитва његова нека му се упише као грех."

Ако постанеш сведок крађе, а не можеш да се умешаш, изговарај "Оче наш".

Сва дела и усрдне молитве приноси Богу на жртву.

За оне који се налазе у паклу парастос је као дневна светлост за сужња.

Молитва за покој душе је потребна и покојнику и ономе ко се моли.

Господ ће се смилovati психички болесном човеку који је починио самоубиство. Међутим, ако се човек свесно убије, иде у пакао. Али за њега треба давати милостињу и чинити добра дела. Понекад и такви излазе из пакла.

О разуму

Човеку кажи једном, два пута, три пута, а ако не схвати, остави га.

Буди у чистоти и невиности срца као дете, али немој такав бити по разуму.

Кад демон овлада човеком он му пре свега одузима разум.

Лоше је кад језик трчи напред, а разум заостаје.

О светињама

Човек не сме да целива лик иконе, довољно је да целива рам са свештеним страхом. Треба целивати с љубављу и уздањем.

Света вода и просфора веома укрепљују. Треба их узимати с вером.

Разно

Немој увек да верујеш својим очима и својим ушима – и једно и друго може да превари.

Дете све чује у мајчиној утроби. Говорите му реч Божију и тако ћете га васпитати.

Неки тврде да не осећају блудну страст, али то је глупост: док постоји разлика међу половима, биће и борбе. Главно је да се ради љубави према Христу не приђе жени кад човека напада телесна страст. Управо то и јесте подвиг.

Духовника треба изабрати по својој жељи, а кад човек већ изабере треба да се потчињава. Али, ако духовник учи јереси, бежи од њега као од ватре.

Код старца треба долазити за време духовне потребе и духовног искушења, да би га човек упитао за савет и поучио се мудрости.

Ко у дане Светле седмице плаче због својих грехова уместо да се радује – поступа као Јуда.

Господ показује туђу невољу да би омекшао наша срца.